N°. 77. 1861.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Donderdag 27 Junij.

KLEEUWENS EN ZOON GOES BOEKHANDEL

[illegible] verschijnt des dingsdags, donderdags en zaturdags.
[illegible] en Vlissingen geschiedt de uitgave den avond te voren ten 8 ure.
[illegible]prijs per drie maanden is ƒ 3, franco per post ƒ 3,40.
[illegible] advertentiën kan geschieden tot tien ure des morgens.

UITGEVERS:
DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

De prijs van gewone advertentien is 22 cent per regel; van huwelijks, geboorte doodbekendmakingen enz. van één tot zes regels ƒ 1,50, voor elken regel daarboven 22 cent; met 35 cent zegelregt voor elke plaatsing. De betaling geschiedt kontant. Buitengewoon groote letters worden berekend naar de plaats die zij innemen.

[illegible] van woensdag avond 8 ure.

Bij dit nommer behoort een bijvoegsel, bevattende:

1. Regeringsverslag betrekkelijk de wet tot regeling van het muntwezen in Nederlandsch Indie;
2. Verslag van den gemeenteraad te Vlissingen, en
3. Idem van Zierikzee; beide zitting van den 24 dezer.

Aankondigingen
VAN HET RIJK, PROVINCIALE EN GEMEENTEBESTUREN.

De griffier der staten van Zeeland, brengt bij deze ter kennis van belanghebbenden dat bij den drukker van het gewestelijk bestuur U. F. Auer, te Middelburg, tegen betaling der drukkosten, algemeen verkrijgbaar zijn gesteld:

1. de rekening wegens de enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven over het dienstjaar 1859, voor 50 cent;
2. de begrooting der kosten van het provinciaal bestuur, voor zoo veel het rijks bestuur is, voor het dienstjaar 1862, met de memorie van toelichting, voor 20 cent;
3. de begrooting der enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven, voor het dienstjaar 1862, met de memorie van toelichting, voor f 1; een en ander betreffende de provincie Zeeland.

Middelburg, den 26 junij 1861.
De griffier der staten van Zeeland,
S. VAN DER SWALME.

Binnenlandsche tijdingen.

Middelburg 26 junij.

Eene dépêche van de Bataviasche handelsvereeniging, gisteren te Rotterdam ontvangen, luidt als volgt:

Batavia 16 mei. Op Java is het volmaakt rustig. In den stand van zaken te Banjermassing is geene verandering gekomen.

Een regerings-telegram, gedagteekend Buitenzorg 16 mei 1861 en door de Nederlandsche staatscourant van heden medegedeeld, luidt: In het geheel geen nieuws.

Bij de kamer van koophandel en fabrieken alhier is wederom ontvangen, en ligt voor belangstellenden op de bekende uren ter inzage: 1. eene opgaaf van de voor binnenlandsch gebruik *ingevoerde hoeveelheid vreemde suiker in Groot-Brittanje* van 1844—1860; 2. een overzigt van de gedurende 1860 te Hamburg geslotene zee-assurantien, en tabellen van het scheepvaartverkeer van Hamburg en Altona met de Boven-Elbe in 1860.

Ter teregtzitting voor burgerlijke zaken van het provinciaal geregtshof in Zeeland, is gisteren als advocaat beëedigd en toegelaten jhr. mr. Alexander Rijk Petrus van Kinschot alhier.

Het schijnt zich te bevestigen dat eerlang door de regering aan de tweede kamer zal worden aangeboden de begrooting der uitgaven voor de staatsspoorwegen over de jaren 1860 en 1861.

Het zware onweder dat in de afgeloopene week herhaaldelijk ook hier werd waargenomen, was oorzaak dat vrijdag onder Brouwershaven twee koeijen door den bliksem in de weide gedood werden. Te Heinkenszand werd een boom er door getroffen en onder 's Heerenhoek sloeg de bliksem in een schoorsteen en baande zich een uitweg door den regenbak zonder noemenswaardige schade aan te rigten.

Den 20 junij heeft in den namiddag een zwaar onweder in de nabijheid van Nijmegen, naar de zijde van Groesbeek, gewoed. Drie mannen die naast elkander stonden zijn te gelijk daarbij getroffen. De middenste heeft door den slag eene tijdelijke verlamming der beenen bekomen. De beide andere zijn dadelijk, zonder teekenen van uiterlijke ligchamelijke beleedigingen, overleden.

Naar men verneemt worden HH. MM. de koning en de koningin in het begin der volgende maand van het Loo in de residentie terug verwacht.

Volgens het Handels- en effectenblad is H. M. de koningin onlangs door aankoop eigenares geworden van eene kapitale schilderij van Ary Scheffer, voorstellende een engel, een knaap opwaarts voerende. Deze schilderij moet bijzonder door fijnheid van kleuren en teekening uitmunten.

Z. K. H. prins Alexander, die in de afgeloopene week een gedeelte van het dorp Apeldoorn en zijne omstreken in oogenschouw nam, legde ook een bezoek af in de papierfabriek van den heer S. J. Pannenkoek op de Eendragt. Nadat de prins de verschillende werkzaamheden met belangstelling had nagegaan, schepte Z. K. H. eenige bladen papier, die later in orde zijn afgewerkt en Z.K.H. zullen worden ter hand gesteld.

Sedert den 20 dezer werden te 's Hage nasporingen gedaan naar een jongen russischen prins, die, naar het schijnt, aan voorbijgaande verstandsverbijstering lijdende was, en daarom te Rotterdam onder toezigt werd gehouden. Zondag middag is hij bij den Raamweg gevonden. Hij schijnt aldaar in eene sloot te zijn geraakt. Zijn wij wel onderrigt, dan is hem door twee ambtenaren der belastingen, daar ter plaatse gestationeerd, hulp verleend. Later is hij naar het hôtel van de russische ambassade overgebragt, en bevindt hij zich thans op het geneeskundig etablissement Zuiderburg van den heer dr. Hendriksz.

* *Uit Utrecht schrijft men ons 25 dezer:*

De twee laatste dagen hebben op waardige wijze de feestweek besloten, beide door den overvloed en de verscheidenheid der amusementen. Vrijdag morgen een matinée musicale, waarop het keurig muziekkorps van Weissenborn zich deed hooren; des namiddags verschillende reuniediners, soirée musicale in de buiten-societeit en des avonds groot feest op de studenten-societeit, talrijk bezocht door oud-studenten, niet het minst uit uwe provincie, die over het geheel in deze feesten veel roems hebben verworven. Des zaturdags harddraverij in de Maliebaan, waarbij uitstekende paarden mededongen, weder een matinée musicale, eindelijk het groot vauxhall in de Nieuwe baan.

Over het een en ander u bijzonderheden te vertellen, nopens *het getal aanwezigen, de meer of minder goede regeling,* die hier en daar in de feestweek wel wat te wenschen overliet, kan voor uwe lezers nutteloos zijn. Als een afschrikkend voorbeeld vermeld ik alleen, daar immers in het volgende jaar een congres in uwe stad wordt gehouden, dat op het vauxhall het gebrek aan stoelen zoo groot was, dat er familien waren, die den geheelen avond hebben moeten wandelen. Het moge waar zijn, dat het moeijelijk is voor meer dan 6000 menschen, waarop het getal aanwezigen berekend wordt, stoelen en tafels te hebben, doch de moeijelijkheid ontslaat niet van de verpligting om er voor te zorgen. Overigens hebben eenige verhuurders van stoelen, uit de nabuurschap der Nieuwe baan, goede zaken gedaan: er waren, die een gulden voor een enkelen stoel hebben gegeven! Het was juist geen schoon gezigt, de sierlijk uitgedoschte dames op planken en manden te zien zitten. Doch dit zijn les petites misères de la vie humaine, die niet belet hebben dat men zich algemeen uitstekend heeft geamuseerd, schoon het geen kwaad had gedaan, indien het vuurwerk een weinig meer aan het epitheton „prachtig", dat we er aan zagen toekennen, had voldaan. Hoe dit zij, tot laat in den nacht duurde de feestelijkheid door, en de zondag heeft veel slaperige en bezwaarde hoofden geteld.

Eene verligte beurs en aangename herinneringen zijn de hoofdzaken, die de deelnemers aan de feesten naar huis mede hebben genomen. Eene blijvende herinnering is echter aan sommigen ten deel gevallen. Ter gedachtenis van het 225 jarig bestaan der utrechtsche hoogeschool heeft de raad der stad aan curatoren, hoogleeraren, lectoren en studenten een gedenkpenning toegezonden, met eene missive, wier mededeeling hier zoowel door den omvang verboden wordt als overbodig is, omdat ze elders reeds een plaats heeft gevonden. Op de eene zijde leest men in een lauwerkrans de woorden:

Academiae
Trajectinae
XLV. lustris. peractis
hunc. nummum.
civitas. Trajectina
dicavit
MDCCCLXI.

Op de andere zijde ziet men de stedemaagd het borstbeeld van Minerva kroonende, en de woorden er boven geplaatst: quis. separatit. Zonderling genoeg is het vraagteeken achter deze woorden vergeten, zoodat ze evenzeer eene profetie: iemand zal ze scheiden, als een vraag: wie zal ze scheiden? kan aanduiden. De laatste opvatting, die de ware is, bevat iets uittartends. Over het geheel droeg de geëindigde feestviering eenigzins dat karakter: het was, als wilde men door buitengewone feestelijkheid aan dit lustrum bij te zetten, protesteren tegen eene mogelijke opheffing. Van daar de groote onkosten, door de stad gemaakt. In hoe ver het voorzigtig en politiek is, op zulk eene wijze, gelijk men zegt, slapende honden wakker te maken, mogen anderen beoordeelen. De feestvierenden hebben er een aangename week vol vermakelijkheden aan te danken gehad, en dit was hun genoeg. Of velen hunner, gedachtig aan de genoten gastvrijheid en genoegens, krachtig en afdoende hunne stemmen zullen verheffen, als er werkelijk eens ernstig van de opheffing der utrechtsche hoogeschool sprake zal zijn, moeten we afwachten. In elk geval zal de sol justitiae, thans boven de stichtsche stad schitterende, wel niet weigeren zijne koesterende stralen ook elders uit te schieten. De waarheid en de wetenschap is gelukkig aan geen plaats gebonden.

Dat er onder de industriële zaken ook gevonden worden die buitengewoon gunstige resultaten opleveren, bewijst de beijersch-paltzische stoom-sleepvaartmaatschappij. Deze maatschappij namelijk heeft steeds belangrijke dividenden uitgekeerd; in het jaar 1854 bij voorbeeld 33½ pct. Het maatschappelijk kapitaal is f 228,000, waarvoor een inventaris aanwezig is van ruim de dubbele waarde. Met schulden is de maatschappij niet belast. De in 1860 vervoerde goederen leverden een totaal op van 1,312,853 centenaars, met eene ontvangst van f 227,472. De uitgaven beliepen f 179,180, zoo dat er een netto winst blijft van f 48,292, of 21¼ pct. per aandeel. De maatschappij bezit drie stoomslepers met het daarbij behoorende aantal andere vaartuigen. (*Stoompost.*)

Ten einde den langsten dag des jaars op eene regt feestelijke wijze te vieren, geeft The times aan zijne lezers een extra vel vol advertentien. Dat blad besloeg dien dag niet minder dan drie volle vellen druks, die, behalve het politiek en ander nieuws, nog 102 kolommen met 4000 advertentien bevatten. The times maakt zelfs daarbij de opmerking, dat 50 jaren geleden het blad gemiddeld niet meer dan 150 advertentien daags had, en dat het genoemde nommer het meest productieve is, dat van eenig dagblad ooit is uitgegeven.

Men zal zich zeker nog de goede ontvangst herinneren die den afgevaardigden der brusselsche loge Les amis philanthropes te beurt viel, toen zij zich, eenige maanden geleden, naar 's Gravenhage begaven om de opbrengst eener door die loge gedane inzameling, ten behoeve van de noodlijdenden door overstrooming hier te lande, over te maken. Door dat gulle onthaal harer vertegenwoordigers verrast, wilde de brusselsche loge van haren kant beproeven de gesloten vriendschapsbanden zoo mogelijk te versterken. Daartoe heeft zij, zoo als wij vroeger reeds mededeelden, eene uitnoodiging gerigt aan de loge L'union royale te 's Hage om het feest van Sint Jan met haar te komen vieren, terwijl zij de overige loges in Nederland en Luxemburg heeft verzocht, zich bij dat feest door afgevaardigden te doen vertegenwoordigen.

Meer dan 500 vrijmetselaren hebben aan de uitnoodiging gevolg gegeven en woonden ll. zaturdag het feest bij, dat in alle opzigten aan de verwachting beantwoordde en bij allen de aangenaamste herinneringen heeft achtergelaten.

Bij de plegtige receptie in het gewoon lokaal voerde de heer Verhaegen, grootmeester-nationaal in Belgie het woord, waarbij hij den heer J. van den Bosch, voorzittend meester der haagsche loge uitnoodigde aan zijne regterzijde plaats te nemen op een zetel die eenmaal, en speciaal ook bij sprekers aanneming als lid der orde op 17 april 1818, door koning Willem II werd bezet. De heer Verhaegen bragt in de meest hartelijke woorden hulde aan de nederlandsche vrijmetselaren, hetwelk door den heer van den Bosch werd beantwoord op welsprekende wijze, waarbij hij den heer Verhaegen het eerelidmaatschap van L'union royale aanbood. Van beide zijden werden thans, en na afloop der werkzaamheden, in de concertzaal aan een prachtig banket in de sierlijkste bewoordingen wenschen geuit voor de toenemende verbroedering van Belgie en Nederland. Vooral schenen de woorden van den heer van den Bosch weêrklank te vinden, toen hij den wensch uitte „dat er voortaan ter wederzijden van den Moerdijk twee volken zouden gevonden worden die broederlijk zijn verbonden door de zelfde zucht naar en eerbied voor de vrijheid."

Elk der aanwezigen ontving eene keurige bronzen medaille door den verdienstelijken Charles Wiener te 's Gravenhage vervaardigd. Zij vertoont aan de eene zijde de wapenschilden der beide natien, te midden van maçonnieke zinnebeelden, en aan de andere zijde het opschrift: „La loge les amis philantropes de l'orient de Bruxelles à la loge l'Union Royale de l'orient de la Haye et à toutes les loges de la Neêrlande. 22 Juin 1861.

De plannen, kaarten en grondteekeningen van de perceelen, gelegen in de gemeente Helder, welke voor den aanleg van den Noord-hollandschen spoorweg zouden moeten worden onteigend, zijn volgens verschillende dagbladen reeds in gereedheid gebragt.

Benoemingen en besluiten.

RIDDERORDEN. Benoemd tot kommandeur der orde van den Nederlandschen leeuw Zr. Ms. adjudant in buitengewone dienst de vice-admiraal A. J. de Smit van den Broecke, directeur en kommandant der marine te Vlissingen.

KOLONIEN. Op verzoek eervol ontslag verleend als gouverneur-generaal van Nederlandsch Indie, aan den heer Chs. F. Pahud, onder dankbetuiging voor de vele bewezen belangrijke diensten. en tot gouverneur-generaal benoemd de heer mr. L. A. J.W. baron Sloet van de Beele, thans voorzitter van den raad van toezigt op de spoorwegdiensten.

POLDERBESTUREN. Op verzoek eervol ontslag verleend aan de heeren L. van Dixhoorn en J. Nieuwenhuijse, als gezworens van de watering Walzoorden en van de Breede watering bewesten Yerseke. Benoemd tot dijkgraaf van den Zaamslagpolder de heer H. Wolfert; tot gezworen van den Catharinapolder, den heer B. L. Ysebaert; tot gezworen bij den Willem-Annapolder, den heer A. Meijaard; tot dijkgraaf van den polder Bruinisse c. a., den heer W. Voorbeytel Tz.; tot gezworenen bij den polder de Vierbannen van Duiveland, de heeren F. Bouman en B. Boogerd.

MARINE. Bevorderd met ingang van 1 julij aanstaande: *a.* tot schout bij nacht, de kapiteins ter zee: C. J. Berghuis, B. G. Escher en J. May; tot kapiteins ter zee, de kapitein-luitenants ter zee: M. Cazaux van Staphorst, W. A. de Gelder, C. P. de Brauw en A. D. S. Clarkson; tot kapitein-luitenants ter zee, de luitenants ter zee van de 1e klasse: S. H. Binkes, W. C. Klis, J. O. H. Arntzenius en jhr. H. P. de Kock; tot luitenants ter zee van de 1e klasse, de luitenants ter zee van de 2e klasse: H. Hovy, W. H. F. van Oordt, W. F. van der Burg, F. H. T. Troester, H. C. M. E. Habets en H. K. Koning; tot luitenants ter zee van de 2e klasse, de adelborsten der 1e klasse: L.B. van Maanen, J.G. J. Spanjaard, R. H. Jarman, J. C. Egter, J. C. de Ruyter de Wildt, D. G. Brand, H. J. Klein, P. le Comte, P. F. baron van Heerdt, W. J. van Loenen, jhr. C. G. J. Barnaart, N. A. de Vries, jhr. W. M. de Gijselaar, H. J. R. Sutherland, D.O. Heldewier, G. J. Buyskes, R. T. du Cloux, jhr. Q. Hoeufft, O. M. de Munnick en D. C. Visser; met bepaling, dat de adelborst der 1e klasse L. B. van Maanen, overeenkomstig Zr. Ms. besluit van den 6 april 1861, no. 71, weder zal rang nemen tusschen de luitenants ter zee van de 2e klasse A. G. Westerouen van Meeteren en C. Bijleveld; tot inspecteur van administratie, de officier van administratie der 1e klasse, C. J. Lina; tot officier van administratie der 1e klasse, de officier van administratie der 2e klasse: W. C. Olivier, tot officier van administratie der2e klasse,de officieren van administratie der 3e klasse W. H. F. Vogel, J. F. J. Mahieu en A. J. Looijen; tot adjunct-administrateurs, de scheepsklerken: J. G. Bebelaar, G. D. van Werdt. M. D. L. Hertzveld, C. H. S. Pastor en J. A. Kruyt; en *b.* benoemd: tot officier van administratie der 3e klasse, de adjunct-administrateurs: J. P. Faubel, J. Breeman, K. F. Gerth van Wijk, P. F. van Wage, F. W. L. A. Hirschman, W. Hanegraaff en J. C. de Vriese.

Kerk- en schoolnieuws.

Te Kleverskerke is tot predikant bij de nederduitsche hervormde gemeente beroepen, de heer J. J. H. Doorenbosch, kandidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Utrecht.

Marine en leger.

De état-major van het te Hellevoetsluis liggende schroefstoomschip Vesuvius, hetwelk in de eerste dagen der volgende maand zijne bestemming naar de West-Indien zal opvolgen, is thans zamengesteld als volgt: luitenant ter zee 1e klasse A. Schotborgh, kommandant; luitenant ter zee 1e klasse D. L. Feldmann, 1e officier; luitenants ter zee 2e klasse E. J. van der Sleyden en F. Luteijn; adelborsten der 1e klasse J. A. Vening en P. G. Bruch; officier van gezondheid 3e klasse B. H. Thomson; officier van administratie 2e klasse J. Walstra, en scheepsklerk H. Horneer.

Staten generaal.

TWEEDE KAMER.

Zitting van dingsdag 25 junij.

INTERPELLATIE VAN DEN HEER VAN BOSSE

OVER HET WERK „JAVA" ETC.

Bij deze hervatting der zittingen gaf de voorzitter kennis, dat de nieuw benoemde leden in de kiesdistricten Roermond en Gouda, de heeren Cornelis en de Brauw, hunne geloofsbrieven hadden ingezonden. Na onderzoek van die van het laatstgenoemde lid, werd tot zijne toelating besloten.

De heer *van Bosse* verzocht verlof om aan den minister van kolonien eene interpellatie te mogen rigten, naar aanleiding van het onlangs te Londen uitgekomen werk: Java, or how to manage a colony (Java, of hoe men eene kolonie moet besturen), door J. W. B. Money, een advokaat van Calcutta. In dat werk had spreker gezien, dat de schrijver door tusschenkomst van den heer Fraser, den engelschen consul te Batavia, met toestemming der indische regering uit officiele bescheiden en bronnen had geput. Naar sprekers meening was dit een schoon bewijs van den vrijgevigen zin, die in de staatkunde der indische regering heerscht, hetgeen hem deed hopen dat nu ook de redacteur van het tijdschrift voor Nederlandsch *Indie, indien hij officiele* stukken wilde raadplegen, daartoe in de gelegenheid zou worden gesteld.

Men zal zich herinneren dat het besluit van 1854, tot geheimhouding van en tot het bedreigen van straf tegen het openbaar maken der indische archieven, genomen is naar aanleiding van het bekend maken van officiele stukken door dat tijdschrift. — Spreker had dus allen grond om te gelooven aan de juistheid der door Money medegedeelde cijfers, welke vrij wel overeenkwamen met die welke hij als minister zelf onder de oogen had gehad.

De waarheid — indien het werk van den engelschman de waarheid behelst — kwam dus viâ Calcutta en Londen naar Parijs, en wat men jaren lang aan de vertegenwoordiging had onthouden, werd haar nu door een vreemdeling medegedeeld. Spreker vond daarin aanleiding om aan den minister van kolonien te vragen: 1. bestaat er soms grond bij „de regering om te twijfelen aan de verklaring des schrijvers, dat de gouverneur-generaal zijnen onderhoorigen ambtenaren heeft gelast om den heer Money door tusschenkomst van den engelschen consul te Batavia, te doen kennis nemen van officiële stukken en bescheiden? en, indien den minister daarvan niets officiëels bekend mogt zijn, 2. bestaat er dan mogelijkheid, om daaromtrent uit de boeken en registers van het departement van kolonien eenige inlichting te geven? en 3. bestaat er bezwaar om de stukken, betrekkelijk de ontvangsten en uitgaven van ieder jaar en de dekking van het indische te kort, die aan den vreemdeling zijn vertoond, ook van regeringswege aan de staten-generaal over te leggen?

De vergadering heeft den heer van Bosse toegestaan deze vragen aan den minister van kolonien te rigten op een nader te bepalen dag.

Tegen donderdag zijn eenige wetsontwerpen van ondergeschikt belang aan de orde gesteld. Vrijdag ochtend maakt de kamer een aanvang met de beraadslaging over het wetsontwerp betrekkelijk de nationale militie.

ALGEMEENE
NATIONALE TENTOONSTELLING VAN NIJVERHEID
TE HAARLEM.

II.

De dag van heden, voor de opening bepaald, en daarom door velen met verlangen te gemoet gezien, ving aan onder weinig gunstige voorteekenen, bestaande in stortregens en vrij hevige windvlagen, die eerst later op den dag voor kalmer weder hebben plaats gemaakt, ofschoon toch vermoedelijk de illuminatie van den dreef dezen avond niet gelukkig zal uitvallen, want de wind is nog altijd te sterk. In ieder geval was het ongeveer droog, toen de bezoekers Haarlem bereikten, en men begon zich dus in het doorstane leed te schikken.

De opening der tentoonstelling zou ten twaalf ure plaats vinden. Het doet mij leed, dat ik het vermelden moet: maar de toegang tot die plegtigheid werd uwen verslaggever op echt hollandsche manier geweigerd. Ik stip dit aan — niet om van mij zelven te spreken, want met mijne persoonlijke ervaringen mag ik het publiek niet lastig vallen, — maar als een nieuw bewijs (zoo het nog noodig ware) hoe laag de pers hier te lande geschat wordt door mannen die beter moesten weten. Indien men goedvindt zich in beleefdheid de loef te laten afsteken door Frankrijk, Belgie enz., alwaar men bij zulke gelegenheden de redactien van dagbladen uitdrukkelijk ter bijwoning uitnoodigt, dan kon men althans de humaniteit hebben, om, wanneer de redactie den eersten stap doet en eene toelating verzoekt, haar die te verleenen. Evenwel het slot is, dat uw verslaggever de plegtigheid toch heeft bijgewoond, à la barbe des commissaires.

Ik zeide daar plegtigheid, maar moest liever droevigheid zeggen; want er was niets dat eenigen indruk maakte of van de grootschheid der gelegenheid, die het hier gold, getuigde. In plaats van de exposanten, die ter bijwoning genoodigd en in vrij grooten getale opgekomen waren, in één groot lokaal te vereenigen, alwaar de prins tot allen zijne toespraak had kunnen rigten, en allen hem hadden kunnen ontvangen, werden zij stuksgewijs door een der commissarissen gecontrôleerd, die hen verzond naar de lokalen alwaar hunne voortbrengselen waren ten toon gesteld. Al de betrokkenen waren dus door de vijftien lokalen verdeeld, niemand zag den prins komen of hoorde iets van zijne aanspraak, en als natuurlijk gevolg was alle prestige verloren gegaan. De exposanten waren ontevreden en beklaagden zich dat zij de moeite hadden genomen de reis naar Haarlem te maken, om als bedienden bij hunne inzendingen te staan.

De prins van Oranje kwam even over twaalf uur in de lokalen der tentoonstelling en hield eene uiterst korte toespraak, waarin hij verklaarde dat het hem eene eer en genoegen was deze tentoonstelling te mogen openen en dat hij hoopte dat de industriëlen steeds in ontwikkeling vooruit zouden gaan. Deze toespraak werd niet van de zijde van het bestuur der tentoonstelling beantwoord. De prins bezigtigde daarop achtereenvolgens de verschillende zalen, waarbij de noodige ophelderingen aan Z. K. H. gegeven werden door dr. Simons en dr. Vrolik. Ten twee uur keerde hij per spoortrein weder naar 's Gravenhage terug.

Nadat van 12 tot 2 uur de muziek der schutterij zich op de markt had doen hooren, werd de tentoonstelling ten 3 uur voor het publiek geopend. Ten 6 uur moest zij voor dezen dag weder gesloten worden, en het was dus onmogelijk meer dan een vlugtigen blik op al het voorhandene te werpen. Wij zullen ons dus thans tot eenige algemeene mededeelingen bepalen en na latere bezoeken meer op de bijzonderheden terug komen. Men kan den omvang dezer tentoonstelling opmaken uit de omstandigheid, dat de catalogus een boekdeel in octavo vormt van 239 bladzijden.

Het aantal inzenders bedraagt niet minder dan 1304, hetgeen eene aanmerkelijke vermeerdering van de noord-nederlandsche industriëlen aanwijst, in vergelijking met de haarlemsche tentoonstelling van 1826; maar het getal voorwerpen is ten minste zesmaal grooter, daar de meeste exposanten vele stukken te gelijk hebben ingezonden. Hoogst nuttig ter vergelijking en in het belang van de exposanten zelven, is het, dat bij vele artikelen de prijzen in den catalogus zijn opgegeven.

Uit Zeeland is ten toon gesteld door: C. J. Booguert, te Middelburg, patent-, raap- en lijnolie; van Uije en co., te Middelburg, patentolie, lijn- en raapkoeken; Middelburgsche stoompellerij- en meelfabriek, (A. Teding van Berkhout) eenige monsters gepelde rijst in fleschen; O. Verhagen, te Goes, tafelzout; Nuys en co., te Middelburg, twaalf flesschen zeeuwsch duitsch bier à 25 cents de flesch; le Nobel en zoon, te Middelburg, sigaren in 17 beste Manilla- en Havana-soorten; G. J. Jacobson Abzn., (scheikundige in de meekrap- en garancinefabriek Zuid-Beveland, onder de firma Verhagen en co. te Goes) twaalf fleschjes met indigotine, aniline enz.; Ochtman, van der Vliet en co., te Zierikzee, meekrapwortel, onberoofde meekrap, en allerlei bereidingen van meekrap en garancine; van Renterchem en co. te Goes, monsters van garancine, en fleur de garance; Sprenger en Luteyn, (directeuren der Middelburgsche garancine-fabriek) flesschen garancine en lapjes daarmede geverwd; Verhagen en co., te Goes, meekrapwortels, garancine enz., M. E. van der Linde, te Vlissingen, een miniatuur-schegsieraad, voorstellende den zeeuwschen landman; L. Janse Bz., te Middelburg, modellen voor de theorie der kromme lijnen van enkele en dubbele kromming en gebogen oppervlakten, alsmede voor die van het licht en het geluid; in deze zeer opmerkelijke modellen zijn de kromme lijnen en gebogene oppervlakten voorgesteld door regte draden van verschillende kleuren; eene beschrijving kan daarvan echter geen begrip geven, men moet ze zien; B. A. Fokker, te Middelburg, touwwerk, waaronder eene proeve van geoefendheid van den meesterknecht dier lijnbaan W. Blokpoel; J. W. Lemarchand, te Middelburg, gepende cabretlederen heerenlaarzen met verlakt leder en metaalringen in de nestelgaten en gepende bordeauxsche heerenlaarzen; P. Phaff te Zierikzee, verlakte hoofdstellen voor paarden, enz.; D. J. Pennock te Middelburg, beddentijken en gesponnen paardenhaar; A. van Roozendaal te Middelburg, een zijden manshoed; L. Nivelle te Zierikzee, een paardenharen dameshoed, prijs f 40; K. J. L. Stracke te Middelburg, een dameshoed, eene damesmuts, eene balcoiffure en een jongenspet; A. Boasson te Middelburg, corsetten; Gebroeders Peek te Middelburg, een brandspuitmodelletje, reiskomforen, koffijkannen en doofpotten (nieuwe modellen); W. P. van de Kamer te Middelburg, camphine en eene étagère met eau de Zélande; A. Zevenboom te Zierikzee, een theeblad, f 30; De gebroeders Abrahams te Middelburg, kantoor- en notitieboeken; T. P. Roest te Middelburg, gelithographieerde kaart van Zeeland; de commissie Loon voor werk te Middelburg, een monsterbord met koperen voorwerpen als krammen, duimpjes, klinkplaatjes; E. F. Goddefroy te Vlissingen, het gebed des Heeren in vier talen, met de pen bewerkt; J. van de Sande te Cadzand, een hoogijzer voor een smids vuurhaard f 13,50, boven het gewone smidsvuur de voordeelen aanbiedende dat het $\frac{1}{3}$ minder kolen vereischt en $\frac{1}{4}$ minder tijd om te heeten, en het maken van drie vuren veroorlooft; W. Hak te Cadzand, een repetitie-horlogie waardoor zelfs een doofstomme de uren en kwartieren in het donker kan onderscheiden; J. Fak Brouwer en zonen, een brood beste chocolade, 16 pakken chocolade in vierkante en ronde koekjes, in verschillende soorten; twee heele en twee halve flesschen poederchocolaad; kantwerkschool te Sluis: „Doet wel en ziet niet om," kantwerken; roomsch katholieke kantwerkschool te Sluis, verschillende monsters kantwerk; W. H. Muntendam, proeven van kunstdraaiwerk; J. van Hiele te Zierikzee, een vaatje inhoudende negen vaatjes welke met verschillende vloeistoffen kunnen worden gevuld en langs ééne kraan kunnen worden afgetapt; S. Ochtman Jz. te Zierikzee, een boekwerk, getiteld De zamenstelling en inrigting der gemeentebesturen; P. de Looze, drie verschillende soorten van drukwerk, en J. der Weduwen Hz. te Dreischor, een monster opgewerkt zeeuwsch vlas.

Als algemeene opmerking kan men voorop zetten, dat de inzenders bijna zonder uitzondering al het mogelijke aangewend hebben, om hunne inzendingen sierlijk te doen voorkomen, en sommigen hebben zich blijkbaar zeer belangrijke kosten getroost van lijsten, kasten of standaards, om daarop hunne producten ten voordeeligste te doen voorkomen. De inrigting der zalen is zeer gemakkelijk, zoodat ieder in de gelegenheid is, om hetgeen zijne aandacht trekt goed te bezien. Aan het einde der eerste zaal prijkt voor eene trofée van nederlandsche- en oranjevlaggen het marmeren borstbeeld des konings, welks voetstuk het opschrift draagt: „Hulde aan Zijne Majesteit den koning, beschermheer der nederlandsche maatschappij tot bevordering van nijverheid."

Voor deze maal, — want het vertrekuur der post nadert — moet ik mij bepalen tot de vermelding van eenige der voorwerpen die het meest mijne aandacht getrokken hebben.

T. P. Viruly en co., te Gouda, monsters zachte zeep. Onder deze onschuldige benaming is eene ware curiositeit verborgen, namelijk een paneel in eene vergulde lijst onder glas; dat paneel is overdekt met eene laag glad gestreken groene zeep, waarop de naam der firma in bruine letters en het wapen van Gouda in zijne natuurlijke kleuren op de uitstekendste wijze is geschilderd.

D. van den Berg en J. van Rodenberg, stearine-fabriek te Amsterdam. De kaarsen, van buitengewone lengte en van onderscheidene graden van omvang, van zeer dun tot zeer dik, staan in een dubbelen halven cirkel gerangschikt, hetgeen een zeer aardig aanzien geeft.

De firma Brandon Mendolpho en J. Ch. Druyvestein, koninklijke fabriek van waskaarsen, heeft hare kaarsen van stearine op de zelfde wijze in een bundel gerangschikt.

De stoom- en landbouwwerktuigen zijn zeer talrijk vertegenwoordigd, een gelukkig bewijs, vooral met opzigt tot de eerste, dat ons land al meer en meer onafhankelijk wordt van de buitenlandsche fabrieken. Opmerking verdient onder zoo veel opmerkenswaardigs de brons metalen schroef voor het rijksstoomschip Zeeland, 5700 nederlandsche ponden wegende en vervaardigd in de fabriek van Feijenoord.

J. R. F. Nievergeld, te 's Gravenhage, eene electrische bel. Men behoeft voortaan de hand niet meer aan het schelkoord te slaan; door eenvoudig tegen een papiertje te blazen, dat tegen den muur hangt, doet men de bel klinken.

In de borduurwerkerskunst (misgewaden en banieren) zijn stukken ten toon gesteld, die allen meesterstukken mogen heeten en waarop wij later terug komen.

Wed. J. Bekkers en zoon, te Dordrecht, verschillende lak- en koperwerken. Hieronder bevindt zich eene lampetkan en kom van blik, doch zoo oogbedriegelijk met gekleurde bloempjes op een witten grond geschilderd, dat iedereen het voor aardewerk aanziet.

De verlakwerken van L. J. Nooijen, te Rotterdam, zijn onovertreffelijk schoon en in de vakken van spiegels en meubelen zijn vorstelijke stukken ten toon gesteld. De industrie der zilversmeden is op eene uitstekende wijze vertegenwoordigd door de heeren van Kempen, Bouscholte, van Loon, Romain, Bonebakker, Mulder, van Voorst enz.

L. Mulder, bleekersknecht te Bloemendaal: een altaar uit eene roomsch-katholieke kerk, vervaardigd van afgekookte soepbeenderen, met behulp van een mes en eigen gemaakt gereedschap: een kunstwerkje van een paar voet hoogte en van hooge zuiverheid en kunstsmaak.

Tot mijn leedwezen moet ik eindigen, want de post kent geen genade. Ik bemerk, dat mijn verslag de ronding mist, die in een dergelijk stuk zoo gaarne gezien wordt. Doch de beperktheid van den tijd moge mijne verontschuldiging zijn voor *hetgeen er aan de vloeijendheid en geregelde orde* ontbreekt. Ik ben voornemens à tête reposée op een en ander terug te komen.

Buitenlandsche tijdingen.

Engeland.

Londen 25 junij. In het hoogerhuis heeft de heer Milner Gibson, in antwoord op eene vraag van den heer Pakington, verklaard dat de fransche regering zich bezig houdt met een onderzoek betrekkelijk het engelsche zout. De minister hield zich overtuigd dat zulks leiden zou tot eene verlaging van de inkomende regten op dat zout in Frankrijk.

— De commissie van deskundigen, die door den Board of trade *was belast met een onderzoek naar de oorzaken van het* mislukken van zoo vele onderzeesche telegrafen, heeft thans haar rapport uitgebragt, waaruit blijkt dat zij het slechte resultaat toeschrijft aan de gebrekkige vervaardiging van de kabels en de onvoldoende methode, die bij het leggen werd gevolgd. *In het geheel had men 11,346 mijlen onderzeesche* kabels laten zinken, en daarvan hadden slechts 300 mijlen feitelijk aan de verwachting beantwoord.

— Er begint zich hier eene nieuwe godsdienstsecte te vormen, welke het fatalismus als een harer eerste geloofsbeginselen schijnt te erkennen. Bij de policie zijn namelijk kort na elkander twee gevallen bekend geworden, dat kinderen uit gebrek aan geneeskundige hulp zijn overleden. De moeder, hieromtrent ondervraagd zijnde, verklaarde dat zij behoorde tot de secte van het Nieuwe licht, die het zonde of althans overbodig acht bij ziekte eenen geneesheer te raadplegen, omdat God alleen redding kan verleenen.

— Ll. zaturdag barstte omstreeks 4 uren in den namiddag een verschrikkelijke brand uit in de uitgebreide handelspakhuizen, genaamd Cotton's warf, behoorende aan den heer Schorell en gelegen in de Tooley-street. De daarin vervatte handelsgoederen waren meestal ligt ontvlambaar. De oorzaak is onbekend.

Het eerst openbaarde zich de brand in de kantoren van comptabiliteit en breidde zich met zulk eene woede uit, dat na eenige minuten van een viertal pakhuizen, met alles wat zich daarin bevond, niets meer was overgebleven. Daarna deelden de vlammen zich aan een ander viertal pakhuizen mede. Door de daarin aanwezige pek, teer, olie, salpeter, katoen enz. kregen de vlammen een schrikbarend voedsel, zoo dat zij zich met ongeloofelijke snelheid voortbewogen en zelfs verscheidene schepen in het dok tot hun prooi hebben gemaakt.

De pogingen tot blussching van de heeren Braidwood en Henderson zijn, niettegenstaande er genoeg water aanwezig was, geheel vruchteloos gebleven. De spuitgasten werden verblind door den rook *van de ontploffing van eene groote* hoeveelheid peper, die zich in een der magazijnen bevond.

Men meent te moeten gelooven dat de heer Braidwood en verscheidene spuitgasten gedood zijn door den val van een muur. Doch, uit hoofde der hitte, kon men hunne lijken niet opsporen. *Volgens anderen zou de heer Braidwood* zich met 6 manschappen in eene sloep hebben bevonden die is omgeslagen.

In den nacht van zaturdag op zondag bood de brand een schrikwekkend schouwspel aan. Vele brandende stukken vielen *in of op de naburige* vaartuigen. Zoo viel een balk op eene met toeschouwers bedekte stoomboot en doodde twee personen. Meer dan 60 brandspuiten waren op de plaats des onheils aanwezig. De groote bluschboot die acht tonnen water in de minuut geeft, is verbrijzeld.

Dertien entrepôts zijn een prooi der vlammen geworden en twintig personen hebben hun dood bij de verwoesting gevonden. Zondag middag duurde de brand nog voort, en op dat oogenblik berekende men de schade op 400,000 pond sterling.

Duitschland.

Weenen, 21 junij. Men verzekert dat de krooning des keizers te Pesth en te Praag als koning van Hongarye en Bohemen zal worden uitgesteld, ten gevolge van de gezondheidstoestand der keizerin.

— Drie oorlogschepen zullen het jagt der keizerin vergezellen op hare reis naar Corfu; het eskader zal staan onder het bevel van den aartshertog Ferdinand Max. Den volgenden winter zal de keizerin te Cairo in Egypte door brengen.

Berlijn 23 junij. Door den gemeenteraad alhier is besloten eene *gemengde deputatie* met het Schillers- en Göthe-comité te doen beraadslagen over het wenschelijke om, nevens de standbeelden dezer beide dichters, ook een standbeeld voor Lessing te doen oprigten.

— Het traktaat tot afschaffing van den Stadertol is jl. zaturdag te Hanover geteekend, door al de gevolmagtigden die in de conferentie tegenwoordig waren, met uitzondering van dien van Oldenburg, die de onderteekening geweigerd heeft op grond dat, zijns inziens, de grondslag voor de verdeeling der schadeloosstelling aangenomen niet billijk is.

— Indien de Donau Zeitung goed is ingelicht, zou de keizer van Oostenrijk weigeren het adres van den hongaarschen landdag aan te nemen en dan kan men spoedig beslissende maatregelen aangaande Hongarye te gemoet zien. Ook te Weenen rekent men daarop, want militaire bevelen van belangrijken aard zijn reeds door het hof afgezonden.

— Berigten uit Bucharest van 24 dezer melden dat de bevolking, ten getale van 40,000, in eene vlakte is bijeengekomen om den verjaardag van de nationale beweging van 1848 te vieren. Er werd eene petitie geteekend, waarbij de vereeniging der *Donau-vorstendommen onder vorst Couza* werd gevraagd, alsmede eene nieuwe kieswet. Er heerschte eene volmaakte rust.

Frankrijk.

Parijs 22 junij. *In zekere kringen* loopt het gerucht dat de keizerin thans eindelijk gevolg zal geven aan haar sinds lang opgevat plan om eene reis naar Rome te ondernemen.

— De heer Emile Maison, een officier van het Garibaldileger, die gedurende den siciliaanschen veldtogt correspondent van L'opinion nationale is geweest, werd alhier jl. vrijdag in hechtenis genomen, naar men zegt in het belang der openbare veiligheid.

— Men verzekert dat, nu het koningrijk Italie door Frankrijk erkend is, de nieuwe italiaansche leening in de maand julij te Parijs genegotieerd zal worden.

Parijs 25 junij. Eindelijk behelst de Moniteur heden de lang verwachte officiële bekendmaking dat keizer Napoleon III koning Victor Emmanuel heeft erkend als koning van Italie. Bij de mededeeling van dit besluit te Turyn heeft de fransche regering verklaard dat zij alle solidariteit van zich afwierp ten opzigte van ondernemingen welke den vrede van Europa zouden kunnen in gevaar brengen, en dat de fransche troepen bij voortduring Rome zullen bezetten, zoo lang de belangen, welke in der tijd tot die bezetting hebben geleid, niet volkomen door voldoende waarborgen zullen gedekt zijn.

De voorwaarden welke de keizerlijke regering aan de erkenning verbond, zijn alzoo niet van ongemeen belang, en het kabinet van Turyn kon ze aannemen zonder zich in het minst te vernederen.

Thans wil men nog dat de regering op de hoffelijke zending van graaf Arese, die dagelijks alhier gewacht wordt om den keizer namens Victor Emmanuel dank te betuigen, zal antwoorden met eene gelijksoortige zending, op te dragen aan een der grootwaardigheidbekleeders van het keizerlijke huis, *vermoedelijk maarschalk Niel. Na die wisseling van beleefd*heden zullen de diplomatieke betrekkingen officiëel hersteld worden.

— De dagbladpers houdt zich vrij algemeen bezig met de dépêches van den heer Thouvenel aan de oostenrijksche en *spaansche gezanten, waarvan de geheele inhoud het eerst door* L'indépendance belge is medegedeeld. De ondubbelzinnige verklaring dat de katholieke mogendheden alleen niet geregtigd zijn om wijziging te brengen in een stand van zaken, tot welker vaststelling op het weener congres ook protestantsche mogendheden hebben medegewerkt, brengt de klerikale dagbladen eenigzins in het nauw, zoo dat zij er zich slechts bij bepalen om ter loops aan te stippen wat hun in die dépêche gunstig voorkomt voor de belangen van den paus. De liberale organen daarentegen, zoo als het Journal des débats, La presse, Le temps, noemen de zaak bij haren regten naam, en zien in de bewoordingen dezer zaak niet anders dan de regtstreeksche veroordeeling der wereldlijke heerschappij van den paus.

Italie.

Het nieuwe ministerie van Sardinie zet de krijgstoerustingen met kracht voort. In de zitting der kamer van afgevaardigden van 20 dezer is door den minister van oorlog magtiging gevraagd om in de onderscheidene deelen des rijks, Napels en Sicilie uitgezonderd, 24,000 van de in 1841 geboren dienstpligtigen voor het leger op te roepen. In de toelichtende memorie wordt gezegd, dat deze ligting eigenlijk eerst eenige maanden later zou plaats hebben, maar dat de regering ze wenscht te vervroegen, opdat de jonge soldaten in de eerstkomende maand maart bruikbaar voor de werkelijke dienst zouden zijn.

Bij de beraadslaging over het ontwerp van wet tot zamensmelting van openbare schuld der onderscheidene italiaansche landen, dat nagenoeg eenstemmig is aangenomen, heeft de kamer, ondanks den tegenstand der regering, besloten te verklaren, dat de italiaansche natie, de schuld van Toscane, Modena en Parma overnemende, zich het regt voorbehield om in de bezittingen van de vroeger in die landen regerende geslachten vergoeding te zoeken voor de verliezen, welke zij door het inlegeren van buitenlandsche troepen aan de financien van hun land hadden toegebragt.

De kamer heeft geweigerd zich te vereenigen met een voorstel van de regering, waaruit kon worden afgeleid, dat de schulden, welke door de romeinsche of door de venetiaansche regering nog mogten worden aangegaan, door de italiaansche natie naderhand zou worden erkend en overgenomen.

— Het wetsontwerp tot volkswapening, van Garibaldi uitgegaan, is eindelijk door het wetgevend ligchaam aangenomen met 218 tegen 30 stemmen.

— De heer Ricasoli die door het aannemen der ministeriële portefeuille aan eene herkiezing was onderworpen, is te Florence herkozen.

— Koning Victor Emmanuel heeft vrijdag het adres in ontvang genomen van de romeinen, die Z. M. de aanhechting kwamen verzoeken bij het koningrijk Italie. Het daartoe strekkend adres, voorzien van meer dan 10,000 handteekeningen, is den koning aangeboden door drie hoofden van aanzienlijke romeinsche familien. Z. M. antwoordde dat hij zich overtuigd hield van de hartelijkheid der door adressanten uitgedrukte wenschen; dat men aan geen vereenigd Italie kan denken zonder Venetie en Rome, de natuurlijke hoofdstad; dat met betrekking tot Rome, het vraagstuk binnen korten tijd zal worden opgelost, aangezien de vooroordeelen die zich in Europa daartegen nog verzetten, langzamerhand verdwijnen; maar dat ten aanzien van Venetie waarschijnlijk een openlijke strijd zou noodig zijn, en dat Z. M. voor den goeden uislag van zoodanig gevaarvol werk rekende op de medewerking van de geheele italiaansche natie, welke nog nimmer voor een grootsch werk onder zijne bevelen was ten achter gebleven.

Vervolgens bragt de koning eene schitterende hulde aan de nagedachtenis van zijn overleden minister di Cavour, doch *deed tevens met regtmatigen trots uitkomen welk aandeel hij* persoonlijk had in den roem van een eenig Italie te hebben voorbereid, op een tijdstip toen di Cavour te naauwernood zijne loopbaan als staatsman begon.

— Volgens het blad Les nationalités is de gezondheidstoestand *van den paus meer en meer onrustbarend. Bij de* kardinaals scheen daaromtrent dan ook groote ongerustheid te heerschen.

— Uit Rome wordt gemeld, dat de fransche gezant aldaar den 30 dezer met verlof op reis gaat. De paus is in zoo ver hersteld dat hij weêr audientie verleent; hij kan evenwel nog niet uitgaan. Den 21 dezer (de gedenkdag zijner krooning) heeft hij zich op het balkon vertoond.

Eenige der in het napelsche rondzwervende benden hebben het gewaagd de hoofdstad tot nabij den Vesuvius te naderen. De nationale garde, die daarop onmiddellijk tegen hen is afgezonden, heeft het vaandel weg genomen, hetwelk zij op dien berg hadden geplant.

Betaling van coupons.

De coupons der certificaten 5 pct. Russische inschrijving in zilver, uitgegeven door het algemeen kantoor van administratie, onder directie van Stadnitski & van Heukelom, vervallen 1 maart 1861, groot Z. R. 12½, worden betaald met f 21,05.

Handelsberigten.

Amsterdam 26 junij.

Bij de heden door de Nederlandsche handelmaatschappij gehoudene veiling van 149.188 blokken Banca tin, is alles verkocht tot f 69.

Graanmarkten.

Amsterdam 26 junij.

Tarwe en gerst flaauw.

Raapolie op zes weken f 39¼. Lijnolie op zes weken f 32¼.

Prijzen van effecten.

Amsterdam 26 junij.

Nederland.	Certific. Werkelijke schuld	2½	pct.	63¼
	dito Nationale dito	3	„	75½
	dito dito dito	4	„	98¾
	Aand. Handelmaatschappij	4½	„	134¼
Rusland.	Oblig. 1798/1816	5	„	102¾
	Certific. Hope & co.	4	„	76¼
	dito dito 1855, 6de serie.	5	„	95⅛
	dito	6	„	—
	Aand. spoorweg			196½
	Leening 1860.	4½	„	89⅝
Polen.	Schatkistobligatien	4	„	—
Spanje.	Obligatien	1¾	„	42⅛
	dito binnenlandsch	3	„	47
	Certific. coupons bewijzen			—
	Crediet instelling			—
Oostenrijk.	Obligatien Weener metalliek	5	„	46⅛
	dito amsterdamsche	5	„	69
	dito nationale	5	„	53½
	dito 1847/1852	2½	„	—
	Bank actien	3	„	63¼
Belgie.	Certificaten bij Rothschild	2½	„	54
Portugal.	Obligatien	3	„	45¼
	dito nieuwe	3	„	45¾
Grenada.	dito			15⅛
Venezuela.	dito	2½	„	—
Illinois.	*dito*	7	„	87½
Mexico.	dito	3	„	—

Londen, 25 junij, ten 12 ure. Consols 89½.

Weenen, 25 junij. (slotprijzen) Metalliek 5 pct. 68,20.

Parijs, 25 junij. (slotpr.) 4½ pct. compt. —,— 3 pct. 67,60

Prijzen van coupons en losbare obligatien.

Amsterdam 24 junij.

Metalliek f 21,05; Napelsche f—,—; Diverse engelsche in £ f 11,82½; Engelsche Russen f 11,82½; Fransche f 55,75; Belgische f 55,87½; Pruissische f 35,—; Spaansche piasters f 2,39; Spaansche coupons per fr. f —,—; Hamb. Russen f 32,87½; Russische in zilveren roebels f 32,81¼; Poolsche in fl. f 27,50; Nationale metalliek f 29,05; Dollars f —,—

Boekbeschouwing.

Causes of the civil war in America. By John Lothrop Motley, author of The rise of the Dutch republic etc., London, 1861.

De beroemde Motley, wiens naam in Nederland zulk een goeden klank heeft, deelt in deze brochure zijne beschouwingen mede over den burgeroorlog, die op dit oogenblik de Vereenigde Staten, zijn vaderland, teistert. Onder de vele geschriften, die door de laatste gebeurtenissen in het leven

zijn geroepen, trekt dit meer dan eenig ander aan, door den naam, zijns schrijvers, en wij willen dus een vlugtigen blik op den inhoud werpen. Het geheele betoog strekt om het bewijs te leveren, dat de zoogenaamde Vereenigde Staten geen staten-verbond, maar ééne enkele ondeelbare republiek zijn, en het zuiden dus geen regt heeft zich af te scheiden of onafhankelijk te verklaren.

De kwestie de facto is aan de beslissing der wapenen onderworpen, zegt Motley, en daar die geweldadige oplossing van het vraagstuk *te naauwernood een aanvang genomen heeft*, zou het vermetel zijn den sluijer der toekomst te willen opheffen; hij zal daar dus niet over uitweiden. Maar met de kwestie de jure is het anders gelegen; het gelijk en het ongelijk behooren tot het verleden, zijn niet verborgen en kunnen dus nagegaan worden door ieder die niet moedwillig blind is. Eerst de constitutie van 1787 heeft van de bewoners der Vereenigde Staten eene natie gemaakt; dat staatsligchaam is geen bondgenootschap, geen verbond van souvereine staten, geene staatkundige vennootschap: het is ééne republiek, van welke de constitutie door de conventie van Philadelphia in 1787, onder voorzitterschap van Washington opgesteld, de grondwet is. Men had toen alreeds ondervinding genoeg van een bondgenootschap. De dertien opgestane gewesten, later de dertien oudste staten van Amerika, waren gedurende den omwentelingsoorlog door de bondsacte van 1781 met elkander verbonden geweest, waarin de woorden voorkwamen: „Gezegde staten gaan hierbij een vast verbond van vriendschap met elkander aan." Dat verbond was geratifieerd, niet door de bevolking der staten, maar door hunne gouvernementen. Het congres, hetwelk gedurende dat tijdperk de centrale administratie uitmaakte, was eene vergadering van afgevaardigden van souvereine staten, die geene magt over personen bezat en geene bevelen aan de staten kon geven. Zij kon alleen door vermaningen en aanvragen werken, en geleek daardoor veel op de oude staten generaal der nederlandsche republiek of op den tegenwoordigen duitschen bondsdag.

Toen de onafhankelijkheid in 1783 erkend was, zonken die staten spoedig tot verwarring en onmagt. Men had de onafhankelijkheid verworven, maar geene natie gesticht. Er konden geene wetten ten uitvoer gelegd, geene oproeren gedempt, geene schulden geïnd worden. Leven noch eigendommen waren veilig. Groot Brittanje had een vredesverdrag met de Vereenigde Staten aangegaan, doch weigerde op hoogen toon het sluiten van een tractaat van vriendschap en handel, niet omdat de amerikanen rebellen waren geweest, maar omdat zij geen staat uitmaakten, omdat zij een uiteenvallend verbond van gewesten waren, die de magt niet bezaten om aan de bepalingen van een handelstractaat de hand te houden. Zij konden zelfs de bepalingen van het vredestractaat niet vervullen, hetgeen ten gevolge had, dat Groot Brittanje nog twaalf jaar lang zekere militaire posten binnen de grenzen der Vereenigde Staten bleef bezetten. Dit waren de vruchten van het bondgenootschap en van de souvereiniteit der staten. Doch schrandere patriotten doorzagen dit en wisten aan het bondgenootschap een einde te maken. De „constitutie der Vereenigde Staten" was eene organieke wet, uitgevaardigd door het souvereine volk van het gansche gebied, dat gewoonlijk met den naam van Vereenigde Staten van Amerika bestempeld wordt. Daardoor werd de unie een ligchaam, dat door zijne wetgevende, regterlijke en uitvoerende magt regtstreeks in aanraking stond met iederen inwoner. De unie alleen was oppermagtig, „niettegenstaande eenige bepaling ter contrarie in de constitutien of wetten der staten." Wat beteekende dus de titel van „souvereine staten," in latere dagen *weder opgenomen* door gewesten die vrijwillig van de uitsluitendste regten der souvereiniteit afstand hadden gedaan? De woorden „souverein" en „souvereiniteit" waren geheel ontoepasselijk op het amerikaansche systeem. Een souverein is iemand die geen meerdere boven zich erkent en het hoogste gezag zonder tegenspraak bezit. Hoe kon nu eenige staat daarop aanspraak maken, nadat zijne inwoners in hunne grondvergaderingen *besloten hadden zich (zonder eenige* tijdsbepaling) te onderwerpen aan eene constitutie, die voor oppermagtig werd verklaard? De regte aannemelijke bron van het gezag in een land dat een nieuw tijdperk intreedt na eene revolutie en nooit veroverd is, is de wil van de geheele bevolking, zoo als die zich door de meerderheid kenbaar maakt. Op dit oogenblik, en zoo lang de revolutie in het zuiden nog niet heeft gezegevierd, is het gouvernement der Vereenigde Staten een feit en eene gestelde magt.

De constitutie van 1787 was geen contract; want wie heeft ooit van een contract gehoord, waarbij geene partijen waren, of dat slechts door ééne partij werd aangegaan? In het geheele document wordt niet één staat bij name genoemd; de staten zelven worden alleen vermeld om bevelen te ontvangen, en „de bevolking der Vereenigde Staten" is de eenige partij door welke dan dat contract — zoo het er een ware — gemaakt is. De constitutie werd niet opgesteld door de staten, niet uitgevaardigd door de staten en niet geratifieerd door de staten. De staten zijn daartoe nooit toegetreden en bezitten dus de bevoegdheid niet om er zich van af te scheiden. Zij werd gesteld over de staten door een hooger gezag dan de staten, — door het volk van het geheele land dat in zijne gezamenlijke bevoegdheid handelde door middel van conventien van afgevaardigden, daartoe opzettelijk gekozen in elken staat, doch onafhankelijk van het gouvernement van dien staat.

De afscheiding is, naar Motley's oordeel, een terugkeer tot den chaos, waarvan de republiek zich eerst sinds drie vierde eener eeuw ontworteld heeft. Indien heden één staat het regt heeft zich af te scheiden door zich op zijne zoogenaamde souvereiniteit te beroepen, zal morgen een ander het doen, en zoo voort, tot dat er geene meer over zijn om af te scheiden. Aangenomen, dat elke staat zich vreedzaam van de unie mag afscheiden, dan volgt daaruit dat een arrondissement zich van den staat, eene stad zich van het arrondissement mag afscheiden, tot dat er niets meer overblijft dan eene horde individu's, die zich allen van elkander scheiden. Indien de bevolking van een staat souverein is, zoo is die van een district of van een dorp het voor haar deel ook, en even zeer geregtigd om hare „souvereiniteit weder terug te nemen," indien haar belang dat medebrengt of eene luim het ingeeft.

Deze stellingen leiden regelregt naar den staat van barbaarschheid. Eene gestelde magt, welke theorie er ook omtrent haar oorsprong besta, is een feit dat niet ligtvaardig mag worden omver geworpen. Niemand met angel-saksisch bloed in de aderen betwist het regt van een volk of een gedeelte daarvan om zich tegen verdrukking te verzetten, herstel van grieven te vragen en, in geval van weigering, de wapenen op te nemen om de vrijheid te veroveren. Weinige engelschen of amerikanen zullen ontkennen dat de bron der regering gelegen is in de toestemming der geregeerden, of dat elke natie het regt heeft om zich naar eigen verkiezing te besturen. — Wanneer de stilzwijgende toestemming in fellen tegenstand verandert, is er een opstand in aantogt. Het regt van opstand is ontegensprekelijk; de geschiedboeken van het angel-saksische ras zijn er vol van. De britsche en amerikaansche geschiedenissen bestaan uit eene aaneenschakeling van rebellie en revolutie. Vele der gekroonde koningen waren rebellen of overweldigers: Hampden, Pym, Cromwell, Washington, Adams en Jefferson waren allen rebellen. 't Is geen verwijt; maar die mannen wisten welk werk zij in handen genomen hadden; zij bestempelden hunne rebellie nooit met den naam van „vreedzame afscheiding." Zij werden gesteund door het bewustzijn dat zij in hun regt waren, toen zij de gestelde magt omver wierpen, maar dat was dan ook hun toeleg. Niets kan duidelijker zijn dan het amerikaansche regt van revolutie, maar laat het dan ook revolutie heeten.

In de verdere bladzijden zijner brochure werkt Motley de boven medegedeelde hoofdpunten breeder uit, en staaft ze met aanhalingen uit de constitutie en uit redevoeringen van de voornaamste amerikaansche staatslieden. Hij waagt echter geen profetischen blik in de toekomst, maar eindigt met eene ontboezeming voor het toekomstige heil van zijn nu zwaar beproefd vaderland.

Zeetijdingen.

Sedert 25 dezer zijn ter reede van Vlissingen gepasseerd, bestemd voor Antwerpen: *Madre di Bandiera*, gez. Palumbo, *Witch of the Feign*, gez. Brown, *Fortuna*, gez. Mohr, *Genova*, gez. Lagno, allen van Buenos Ayres; *Sophia Anna*, gez. Marich, Odessa; *Meika Jacoba*, gez. Huisinga, ...; *Sans Soucis*, gez. Romuw, Requejade; *Edward Everett*, gez. Lambart, Baltimore; *A. D. Whidde*, gez. Gamble, Aux Cayes; *Fortuna*, gez. Wenninga, Malaga; *Alphons*, gez. Seemann, ...; *Adele*, gez. de Vrees, ...; *Fairy Queen*, gez. Mais, Dublin; *Louise*, gez. Bartels, Eupatoria; *Elizabeth Ruardi*, gez. Wolthekker, Monte Video.

De noordsche brik *Marie Sophie*, gez. Milson, van Antwerpen naar Memel bestemd, is den 24 dezer bij Zoutelande aan den grond geraakt en zal denkelijk totaal weg zijn. Men is bezig met ligtervaartuigen den inventaris te bergen.

Weldadigheid.

Ten behoeve van de noodlijdenden door den watersnood in Nederland zijn dezer dagen, bij den heer commissaris des konings in de provincie Zeeland nog ontvangen de volgende giften: 1. van den heer Berman, directeur van het muziekgezelschap Eendragt te Zaamslag, namens de werkende leden van dat gezelschap, f 18,10; 2. van den heer Maertens, ontvanger van de registratie te Sluis, de zuivere opbrengst van eene gedane inschrijving in de herberg van de weduwe de Meulemeester te Eecloo (Belgie), ten bedrage van fr. 251.

VERLOTING
VOOR DE NOODLIJDENDEN DOOR DEN WATERSNOOD
OP JAVA.

De alhier gevestigde sub-commissie voor bovengenoemde verloting, dankbaar voor de reeds ontvangene blijken van belangstelling, blijft zich bij voortduring aanbevelen *tot het schenken van voorwerpen ter verloting bestemd*, waarvan de inzending kan geschieden bij een der ondergeteekenden, uiterlijk tot den 9 julij aanstaande.

Middelburg, den 24 junij 1861.

De sub-commissie voornoemd,
F. NAGTGLAS.
C. DE ROELL.
J. W. DE RAAD.

Advertentien.

Heden overleed, in den ouderdom van 73 jaren, onze geliefde Moeder, Vrouwe MARIA DINA FARO, Weduwe van Mr. JOHAN PIETER FOKKER.

Oostburg, den 24 Junij 1861. Uit aller naam, A. J. FOKKER.

SPAARBANK.

Het BESTUUR der Spaarbank te Middelburg maakt bekend dat door hetzelve, gedurende de maand Julij 1861; des Woensdags van iedere week, op de gewone plaats, van één tot twee ure des namiddags, tegen aanteekening op de Inlegboekjes, zal worden gevaceerd tot uitbetaling der Intressen over de eerste helft van 1861; zullende de niet afgehaalde Renten, na verloop der maand Julij, als Kapitaal worden bij geboekt.

Middelburg, den 24 Junij 1861.

P. DUMON TAK, Voorzitter.
HUBERTUS BEKKER, Secretaris.

MARINE.

OPENBARE VERKOOPING aan 's Rijks Werf te Vlissingen, op Vrijdag den 5den Julij 1861, des voormiddags ten 10 ure, van voor 's Rijks dienst afgekeurde Goederen en Voorwerpen, als:

Eiken, Dennen en ander BRANDHOUT, Schalen, Spaanders, Afbraak van Beschietwerk enz.,

waarvan de bezigtiging kan geschieden twee dagen te voren; en zullen de veilings-conditien alsdan zijn gedeponeerd ter Griffie van voorschrevene Werf.

Vlissingen, den 24 Junij 1861.

De Vice-Admiraal, Adjudant van Z. M. den Koning in B. D.,
Directeur en Kommandant der Marine,
DE SMIT V. D. BROECKE.

AANBESTEDING VAN GRANEN ten behoeve van de Garnizoensbakkerij TE VLISSINGEN.

Op Vrijdag den 5 Julij aanstaande, des middags ten 12 ure, zal op het Bureau van den Garnizoenskommandant, aan de Hoofdwacht alhier, publiek worden aanbesteed, de levering van:

12 Last Rhijntarwe, wegende minstens 76 Ned. Ponden per Ned. Mud;
12 „ Zeeuwsche Tarwe, wegende minstens 74 Ned. Ponden per Ned. Mud;
6½ „ Pruissische Rogge, wegende minstens 72 Ned. Ponden per Ned. Mud.

Volgens voorwaarden, van heden af aan ter lezing liggende op gemeld Bureau, van des morgens 9 tot des middags 12 ure. Strekkende tot narigt van de belanghebbenden, dat het merk op de aangeboden monsters ook op den omslag van het inschrijvingsbiljet moet worden gesteld.

Vlissingen, den 20 Junij 1861.

De Luitenant-Kolonel, Garnizoens-Kommandant, belast met het toezigt over het beheer der Garnizoensbakkerij,
VAN OVERSTRATEN.

VERKOOPING TE BIGGEKERKE.

De Notaris P. LOEFF zal op Woensdag den 3 Julij 1861, te **Biggekerke,** in het openbaar te koop aanbieden:

Om 10 ure des voormiddags op het Dorp in het Gemeentehuis, bewoond door W. SLIMMEN,

EEN HOFSTEDEKE, met Huis, Schuur, Boomgaard, Tuin, Erf, Wei- en Bouwland en Sprink, ter grootte van 1 *Bunder*, 79 *Roeden*, 50 *Ellen*, gelegen, onder de Gemeente Biggekerke, aan het eind van Prijntje Koenes wegtje, tegen het Voetpad naar Koudekerke, gemerkt No. 48, laatst bewoond geweest door JASPER JASPERSE.

De Veiling zal plaats hebben eerst in 6 Perceelen en daarna in massa; bij de Plakbiljetten in het breede *omschreven;*

En om 1½ ure des namiddags op gemeld Hofstedeke, eene Melkkoe, 2 Geiten, een Varken, eenige Eenden, een Windmolen, Kruiwagen, Mest, Hooi, Stroo en Bouwgereedschappen, een Karn en Pols, Botertob, Roomtonnen en meerdere Melkersgereedschappen, eenige Zoldergereedschappen en Meubilaire Goederen en Huisraad, waaronder eene Bureau, een Kast, een Klok, een Plaat, 3 Bedden, Dekens, Tafels, Stoelen, Tin-, Koper- en IJzerwerk, Porselein-, Glas- en Aardewerk, eene partij Spek en hetgeen meer zal worden geveild.

Nadere inlichtingen verlangende, vervoege men zich ten Kantore van genoemden Notaris te Koudekerke.

UIT DE HAND TE KOOP of in Ruiling een **Boeren MENWAGEN** met toebehooren, bij P. HOUMES, Wagenmaker in de Seisstraat te Middelburg.

De ondergeteekende heeft de eer haren Stad- en Landgenooten te berigten, dat zij in connectie is getreden met de eerste Fabrieken in **KRISTAL-, GLAS- en AARDEWERK,** *hetzelve aanbiedende onder belofte van* prompte soliede bediening.

Langendelft, B. 123. WED. PIETERSE—SOHIER SERLÉ.

ONTVANGEN nieuwe **ZOUTEVISCH,** puike vette **Schol, Scharren en Kookvisch,** bij P. C. PLUGGE, Kortendelft.

METSELAARS-KNECHTS terstond benoodigd, aan de Kerk te **Wolfaartsdijk.**

Terstond een **Loopmeisje** benoodigd, Kortend. G 8.

Een **Loopmeisje** benoodigd, Langendelft B 122.

STOOMBOOTDIENST TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM.
Uren van vertrek in Junij—Julij.

VAN MIDDELBURG:				VAN ROTTERDAM:			
Donderdag	27	's morg.	6 ure.	Vrijdag	28	's morg.	10,30
Vrijdag	28	„	6	Zaturdag	29	„	10,30
Zaturdag	29	„	6	Zondag	30	„	10,30
Zondag	30	„	6	Maandag	1	„	11,30
Maandag	1	„	6	Dingsdag	2	„	11,30
Dingsdag	2	„	6,30	Woensdag	3	namidd.	1,30
Donderdag	4	„	8,30	Vrijdag	5	's morg.	6 ure.
Vrijdag	5	„	9,30	Zaturdag	6	„	7
Zaturdag	6	„	10,30	Zondag	7	„	7

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

BIJVOEGSEL
VAN DE
MIDDELBURGSCHE COURANT
van donderdag 27 junij 1861.

Staten generaal.

Verslag van den minister van kolonien omtrent de uitvoering der wet tot regeling van het muntwezen in Nederlandsch-Indie, over het jaar 1860.

De som van het ingetrokken oude kopergeld is tot nog toe ruim zes millioen beneden de raming gebleven. Bij de indiening der wetsontwerpen omtrent de regeling van het muntwezen is namelijk gerekend op ongeveer 39 millioen, terwijl tot nog toe in het geheel slechts is ingetrokken f 32,844,675.

Van de recepissen waren de twee kleinste soorten, die van 1 en 5 gulden, reeds in 1858 in geheel Nederlandsch-Indie buiten omloop gesteld, en in het volgende jaar was die maatregel in de gewesten buiten Java en Madura op alle overige soorten toegepast. Bij ordonnantie van 17 september 1860 is voor Java en Madura het zelfde bepaald ten aanzien der soorten van f 100 en f 500, zoo dat sedert het eind van februarij jl. van alle recepissen nog slechts die van f 10 en f 25 op Java en Madura wettig betaalmiddel zijn gebleven. Bij het eind van 1860 was van het in omloop gebragte cijfer van f 26,600,000 recepissen nog slechts voor f 6,994,558 oningewisseld gebleven.

Behalve de reeds in vorige verslagen vermelde moeijelijkheden van den overgang van den duit tot den cent, die alleen door den tijd kunnen worden weg genomen, verdient overigens ten aanzien van het muntwezen in het algemeen nog slechts gewezen te worden op de steeds voortdurende ongunstige verhouding tusschen de waarde van het indisch courant, ofschoon dit thans grootendeels uit nederlandsche standpenningen bestaat, en de waarde van andere muntspecien in Indie, alsmede op den ongunstigen toestand van den wisselkoers te Batavia, vooral blijkbaar uit de noteringen van den koers op Singapore, Calcutta en China. Als de voornaamste oorzaak van dezen toestand is in vroegere verslagen en kan ook ditmaal op nieuw worden gewezen op de belangrijke uitzendingen van nederlandsche standpenningen van hier naar Java, tot dekking van het jaarlijks voorkomend te kort der indische administratie. Gelijk herhaaldelijk is opgemerkt, moet de overvloedige aanvoer noodwendig tot gevolg hebben dat de waarde dier specien eenigzins gedrukt wordt, even als met gewone koopwaren onder gelijke omstandigheden het geval zou zijn. Die uitzendingen kosten echter aan het departement van kolonien, dat hiervoor geen rente in rekening brengt, in den regel niet meer en zelfs dikwijls minder dan de betaling der door den gouverneur-generaal op het departement van kolonien afgegeven wissels. Het zou welligt overbodig zijn, deze bijzonderheden op nieuw te vermelden, ware het niet dat in het vorige jaar weder gebleken was, dat velen in Indie zich bij voortduring verontrusten over den gestadigen uitvoer van een gedeelte van die overtollige specie, zoo dat zelfs een voorstel bij het indisch bestuur was ingekomen, om dien uitvoer door een uitgaand regt te bemoeijelijken. Dat het indisch bestuur aan dit voorstel, hetwelk trouwens in strijd was met de wet van 22 april 1855, geen gevolg heeft gegeven, behoeft naauwelijks te worden gezegd.

De gouverneur-generaal is in 1860, en onlangs op nieuw, gemagtigd geworden om over de opbrengst van het oude kopergeld hier te lande, voor zoo veel hij die tot intrekking van recepissen noodig heeft, door middel van wissels te beschikken. Uit dien hoofde heeft ook in het afgeloopen jaar geene uitzending van zilveren specie ten laste van de middelen tot regeling van het muntwezen plaats gehad. De vroegere uitzendingen hebben bedragen: f 10,000,000 aan rijksdaalders; f 2,000,000 aan guldens; en f 8,054,099,50 aan zilveren pasmunt; te zamen f 20,054,099,50 aan zilveren specien.

Er hadden echter weder belangrijke uitzendingen van zilver plaats ten laste van het specie- en wisselfonds van 1860, dat is tot gedeeltelijke aanvulling van het te kort der indische administratie. Zij bedroegen over dat jaar: f 2,500,000 aan rijksdaalders; f 3,600,000 aan guldens; en f 2,850,000 aan halve guldens; te zamen f 8,950,000 aan standpenningen, en 500,000 stuks mexicaansche dollars.

Over de jaren 1854 tot en met 1859 hebben zij bedragen: f 27,378,280 aan rijksdaalders; f 21,600,000 aan guldens; f 7,000,000 aan halve guldens, en f 1,570,911,50 aan zilveren pasmunt; te zamen f 57,549,191,50 aan standpenningen en zilveren pasmunt, benevens f 3,451,680,30 aan mexicaansche dollars.

De gouverneur-generaal heeft onlangs op nieuw de overtuiging te kennen gegeven, dat met het thans geslagene voor 's lands in alle behoeften zal kunnen worden voorzien.

Het mag daarom als eene gunstige omstandigheid worden beschouwd, dat zich in het begin van het tegenwoordige jaar toevallig de gelegenheid heeft opgedaan om 16 van de 24 muntpersen, die in der tijd voor dezen muntslag zijn aangeschaft, van de hand te zetten tegen drie vierden van den prijs, dien het departement van kolonien er voor aan den fabriekant had betaald. De 8 overige persen zullen, in afwachting van hetgeen de ondervinding nader omtrent de behoefte der indische maatschappij leeren zal, worden aangehouden, ten einde zoo noodig spoedig eenigen nieuwen voorraad koperen pasmunt te vervaardigen. Het is echter niet noodig daartoe de hulpmunt in stand te houden.

Gemeenteraad van Vlissingen.

Zitting van 24 junij.

Voorzitter de heer Callenfels. Tegenwoordig al de leden.

Na goedkeuring der notulen van de vorige zitting berigt de voorzitter dat bij de jongste verkiezing voor een lid van den gemeenteraad als zoodanig is benoemd de heer J. G. Hector, die heeft verklaard deze betrekking te aanvaarden en reeds zijne geloofsbrieven inzond. Overeenkomstig zijn voorstel wordt besloten die stukken te stellen in handen eener commissie, tot welker leden hij aanwijst de heeren van Uije Pieterse, J. A. Schmidt en Mestdagh. Gedurende den tijd dat deze commissie zich met dat onderzoek bezig houdt, wordt de zitting geschorst.

Bij hare terugkomst brengt de commissie bij monde van den heer van Uye Pieterse rapport uit, waarvan de conclusie strekt om tot de toelating van den heer Hector te besluiten, aangezien alle stukken zijn in orde bevonden. Dienovereenkomstig wordt besloten.

Door den heer J. P. Smith wordt rapport uitgebragt namens de commissie, aan welke een onderzoek is opgedragen omtrent de vraag op welke wijze de zoogenaamde zeehondenwerf, waarvan de verpachting eerlang expireert, het meest in het belang der gemeente zal zijn aan te wenden. De conclusie daarvan strekt om 1. die werf niet meer te verpachten maar voor rekening der gemeente te doen aanleggen; 2. haar in te rigten tot patent sleephelling met verbod van banken in de haven; 3. haar met de daarbij vereischte materialen aan iederen belanghebbende, tegen een vast te stellen tarief, in gebruik af te staan, en 4. den gemeente-bouwmeester uit te noodigen om van een en ander een plan en begrooting op te maken. De commissie vermeent dat zulks het meest ten gerieve der ingezetenen en van de scheepvaart, en in het welbegrepen belang der gemeente zal zijn. Een harer leden echter heeft zich hiermede niet geheel kunnen vereenigen, uit hoofde van den toestand der gemeente-financien. Op eene vraag van den voorzitter voegt de heer J. P. Smith hierbij dat men de kosten begroot op omstreeks f 8000.

De heer Uyttenhooven stelt voor om dit rapport bij de leden ter inzage rond te zenden, welk gevoelen verschillende leden ondersteunen, terwijl de heer Ruysch daarbij wenscht gevoegd te zien eene approximatieve begrooting.

De heer de Kruyff maakt de opmerking dat, bij het verbod om elders te banken, ook eene kleine helling naast de patenthelling moet aanwezig zijn voor kleine schepen, ter voorkoming dat voor deze geenerlei gelegenheid zou bestaan als een groot schip welligt voor geruimen tijd op de patenthelling ligt.

De heer J. P. Smith beaamt die meening, welke ook in het doel der commissie lag.

Na nog eenige discussie wordt met algemeene stemmen besloten aan den gemeentebouwmeester het opmaken der plannen en begrootingen op te dragen en deze daarna met het rapport bij de leden ter inzage rond te zenden.

Geschiedt voorlezing van *a.* een nader uitvoerig adres van den zeepzieder C. Goeree alhier, die zich bezwaard acht met de afwijzende beschikking op zijn vroeger verzoek en de meening van zich afwerpt dat hij bij den vroegeren stand van zaken meer restitutie zou hebben genoten van belasting op de lijnolie dan hem competeerde. Hij verzoekt alsnog 1. een naauwgezet onderzoek te doen instellen naar den door hem gedanen inslag van lijn- en raapolie, als wanneer hij zeker is gezuiverd te worden van den op hem rustenden blaam; 2. zoo mogelijk de belasting op de olie geheel af te schaffen; 3. als men daartegen opziet, de droes van lijnolie niet hooger te belasten dan voor de hoeveelheid zuivere olie welke zij nog bevat; 4. de hoeveelheid lijnolie waarvoor vrijdom van belasting verleend wordt, te bepalen op 45 in plaats van 40 kan per 100 pond zeep, en 5. in de gelegenheid gesteld te worden om zijne bezwaren enz. nader mondeling te mogen toelichten aan eene commissie ad hoc;

b. een rapport van den controleur bij de plaatselijke belastingen, in wiens handen dit adres reeds door burgemeester en wethouders is gesteld. Daarbij worden de beweringen van den adressant in het breede en met becijferingen ontzenuwd en wederlegd, en in substantie betoogd 1. dat de adressant en zijn zoon zelven in der tijd erkenden geprofiteerd te hebben van de gebrekkige inrigting der verordening op de invordering der plaatselijke belastingen, terwijl hij de bezwaren te sterk kleurt, aan de afwijzing van zijn adres verbonden; 2. dat de afschaffing eener belasting op verzoek van een belanghebbende hem voorkomt een niet wenschelijk antecedent daar te stellen, terwijl hij niet beoordeelen zal in hoe ver de raad eigenmagtig nader bij de invoering der gasverlichting het oirbaar achten mogt daartoe over te gaan; 3. dat het belasten van droes alleen voor de zuivere olie, daaruit verkrijgbaar, onuitvoerbaar is, daar hierop geene contrôle kan worden uitgeoefend; 4. dat het verzoek om de hoeveelheid van 40 kan vrijdom te verhoogen op 45, allezins billijk toeschijnt, en 5. dat een nader zamenspreken met eene commissie vermoedelijk tot niets zou kunnen leiden.

Beide stukken worden, op voorstel van den voorzitter, gesteld in handen der commissie voor het belastingstelsel.

Door den heer J. A. Schmidt worden daarop twee rapporten uitgebragt namens de commissien ad hoc, op I. de bedenkingen, bij het binnenlandsch bestuur gerezen tegen de verordening tot heffing eener belasting op het gemaal. Deze betreffen de bepaling dat 100 pond meel van belast graan worden gelijk gesteld met 125 pond week brood van tarwe enz., of 119 pond idem van rogge, terwijl die verhouding bij de vorige verordening geheel anders was; en ten anderen dat de strafbepalingen onbestaanbaar zijn, alzoo de artt. 270 tot 274 der gemeentewet in deze toepasselijk zijn. Het rapport zegt tot toelichting van het eerste punt, dat met dezen maatstaf geheel is gevolgd de voormalige rijks wet van 29 maart 1833, en zulks ook te Middelburg goed werkt, terwijl men het tweede punt toegeeft. Dienovereenkomstig wordt alzoo de verordening gewijzigd en zal van de toelichting aan gedeputeerde staten worden kennis gegeven; II. het voorstel van burgemeester en wethouders tot invoering van een aanpeil op het geslagt. De commissie acht die invoering hoogst wenschelijk en heeft op de reeds bij de leden rond gezondene ontwerp verordening geene beduidende aanmerkingen, zoo dat zij adviseert tot de vaststelling.

De heer Mestdagh is gaarne bereid hiertoe mede te werken, doch hij vraagt of er geene mogelijkheid bestaat eenige verligting te brengen in de vele voorgeschrevene formaliteiten.

De voorzitter en de heer J. A. Schmidt geven de verzekering dat de formaliteiten niet meer zijn dan hoog noodig voor de contrôle en zij gelooven dat deze in de praktijk geen bezwaar zullen opleveren.

De heer Uyttenhooven geeft in overweging om ook hier de strafbepalingen te doen vervallen en te verwijzen naar de gemeentewet, waarmede de overige leden zich echter geenszins kunnen vereenigen, alzoo hierbij strafbaar gesteld zijn verschillende onderdeelen, als het ware maatregelen van policie, waarin bij de gemeentewet niet is voorzien.

Daar niemand de voorlezing of artikelsgewijze behandeling vraagt, wordt de verordening in haar geheel in omvraag gebragt en met algemeene stemmen vastgesteld.

Geschiedt voorlezing van eene missive van commissarissen over den rijweg tusschen Middelburg en Vlissingen, houdende voorstel om aan kerkvoogden der hervormde gemeente te Ritthem, als geoctroijeerden van den zandweg van daar naar Oost Souburg, gedurende 13 jaren eene tegemoetkoming te verleenen van f 75 (voor deze gemeente de helft daarvan) per jaar voor de aflossing van het renteloos voorschot, door de provincie te verleenen tot begrinding van dien weg.

De heer Uyttenhooven zegt namens burgemeester en wethouders dat zij niet ongenegen zijn aan het verlangen te gemoet te komen, doch men kan zich niet vereenigen met de voorgestelde wijze om die uitgave te regelen. De concessie voor den straatweg naar Middelburg is verleend en het tarief gebaseerd op de eenvoudige bekostiging van het onderhoud van den weg. Bij gevolg acht hij het onwettig om gelden uit de opbrengst van dien straatweg tot eenig ander doel aan te wenden. Intusschen zijn burgemeester en wethouders bereid om uit de gemeentefondsen in eens eene tegemoetkoming te verleenen, bijv. van f 100 of f 150.

Verschillende leden verklaren die zienswijze te deelen, terwijl de heer J. A. Schmidt voorstelt het bedrag op f 200 te bepalen, waarmede burgemeester en wethouders zich vereenigen. In omvraag gebragt, wordt met algemeene stemmen besloten in eens af voor de begrinding van den weg van Ritthem naar Oost Souburg een subsidie van f 200 te verleenen.

Regenten van het arm gast- en weeshuis worden op hun verzoek gemagtigd om op de begrooting dier instelling af te schrijven f 301,22½ van het hooger bedrag van het goed slot der rekening over 1860 op den post voor onvoorziene uitgaven, ten einde alsdan uit dezen te bestrijden de kosten van aanleg der verlichting van de gestichten met gas, welke op ruim f 400 worden begroot.

De voorzitter deelt mede dat de aanbesteding heeft plaats gehad der levering van eene nieuwe ijzeren bascule brug ter plaatse van de zoogenaamde ijzerenbrug, en dat de minste inschrijver geweest is de firma wed. A. Sterkman & zoon te 's Gravenhage voor f 4999. De overige biljetten waren van de heeren L. J. Enthoven & co. te 's Hage f 6660. Boddaert en van Reigersberg Versluys te Middelburg f 6200, en een te laat ingekomen van H. van de Wall Bake te Utrecht f 5100. Intusschen is het werk begroot op slechts f 4104,25 voor het ijzerwerk, waarbij niet is gerekend op winst voor den aannemer; stelt men die op 10 pct. en voegt men daarbij de overige kosten, dan zou eigenlijk de aannemingssom de begrooting slechts met f 381,72½ overtreffen. Burgemeester en wethouders stellen voor die besteding alzoo goed te keuren.

Daartoe wordt met algemeene stemmen besloten, nadat door den heer Uyttenhooven op eene vraag van den heer Wels was te kennen gegeven dat het geheel binnen drie maanden na de goedkeuring moet zijn geleverd en binnen twee maanden daarna gesteld.

In verband met dit besluit wordt bij concept-resolutie goedgevonden de daarvoor op de gemeentebegrooting voor 1860 uitgetrokkene som van f 4500 in ontvang en uitgaaf over te dragen op die voor 1861.

Eveneens wordt bij ontwerp-besluit goedgevonden op de begrooting van 1860 te beschikken voor f 363,50, te kort kosten van kazernering, en f 454,06 buitengewone werkzaamheden aan de zeeweringen, uit den post van onvoorziene uitgaven, welk hoofdstuk kan verhoogd met f 150,84, te veel op het artikel jaarwedden en f 34,90 idem collecteloon van den waagmeester.

Wordt gelezen een adres van A. M. P. Rocholl, klerk ter gemeente-secretarie, belast met het werk van den burgerlijken stand, die herinnert omstreeks 25 jaar aldaar werkzaam geweest en in 1851 tot zijne tegenwoordige betrekking benoemd te zijn op eene bezoldiging van f 500, terwijl zijn voorganger f 750 genoot, en met toezegging van latere opklimming, zoo als zij dan ook in 1853 is verhoogd op f 600. Bij het vooruitzigt dat hij echter eene andere betrekking die hij in zijne weinige ledige uren waarneemt, eerlang welligt zal verliezen, moet hij in het belang van zijn gezin naar verbetering uitzien, zoo dat hij te rade is geworden om te solliciteren naar de thans te Middelburg vacerende betrekking van commies belast met den burgerlijken stand. Vooraf wendt hij zich echter tot den raad met de bescheidene vraag om zijne bezoldiging wederom te brengen op het vroeger bepaalde cijfer.

De voorzitter verklaart dat burgemeester en wethouders dit verzoek zeer ondersteunen, daar adressant een geschikt en getrouw ambtenaar is en zijne werkzaamheden ook door de toenemende bevolking belangrijk vermeerderd zijn.

De heer Mestdagh maakt bij deze gelegenheid opmerkzaam op de noodzaak, welke zijns inziens ook hier bestaat om eene algemeene herziening te doen plaats hebben van alle bezoldigingen der gemeenteambtenaren. Hij wenscht zoodanigen arbeid op te dragen aan eene speciale commissie.

De heer van Uye Pieterse ondersteunt die meening en wenscht dit adres inmiddels aan te houden.

De heer Uyttenhooven verklaart zich daartegen, omdat voor den adressant veel gelegen is aan eene dadelijke beslissing; immers wanneer die gunstig is, zal hij geene pogingen aanwenden om elders lotsverbetering te vinden. Overigens moet hij opmerken dat het verzoek, hetwelk hij als ambtenaar

van den burgerlijken stand zeer ondersteunt, geheel op zich zelf staat, omdat het hier niet zoo zeer verhooging geldt als wel het terug brengen op het vroegere cijfer, waarvan alleen uit hoofde van speciale schikkingen met andere ambtenaren in der tijd is afgeweken. Verder zou hij meenen dat het beter ware de herziening der bezoldigingen aan te houden tot bij het vaststellen der gemeentebegrooting.

De heeren Mestdagh en van Uye Pieterse betoogen daarentegen dat het juist wenschelijk is dit onderwerp geheel te hebben onderzocht alvorens de begrooting worde ontworpen.

Na nog eenige discussie wordt met algemeene stemmen besloten de jaarwedde van den adressant met 1862 wederom te brengen op f 750.

Thans levert de heer Mestdagh een schriftelijk voorstel in, hetwelk door den heer van Uye Pieterse wordt ondersteund, strekkende om aan eene speciale commissie op te dragen het herzien der bezoldigingen van alle gemeente-ambtenaren. Hij drukt daarbij den wensch uit dat in die commissie een lid van het dagelijksch bestuur zitting hebbe en geeft, in antwoord op eene vraag van den heer Uyttenhooven te kennen, dat zoodanig lid niet alleen adviserend zij maar wel degelijk een integrerend deel uitmake.

In omvraag gebragt, wordt dit voorstel aangenomen met 10 tegen 2 stemmen (van de heeren Uyttenhooven en van der Os).

Tot leden van zoodanige commissie wijst de voorzitter thans aan de heeren Uyttenhooven, van Uye Pieterse, Ruysch, J. A. Schmidt en Mestdagh.

Wordt gelezen een verzoek van E. Besseling wed. van J. de Wever, die onlangs overleed na de gemeente gedurende 43 jaar gediend te hebben. Op haren gevorderden leeftijd van alle middelen van bestaan beroofd, vraagt adressante om eenige tegemoetkoming.

De voorzitter stelt voor, deze kinderlooze vrouw als het beste in haren kommervollen toestand, eene plaats in het gasthuis aan te bieden, waarmede de vergadering zich eenparig vereenigt.

Van de commissie ter voorbereiding van de gasverlichting ingekomen zijnde het voorstel om aanvankelijk den prijs van het gas voor de ingezetenen te bepalen op 20 cent per kubieke el, wordt daartoe eenparig besloten na de toelichting van den heer Winkelman dat zulks omstreeks de middenprijs is, alzoo 25 cent het hoogst en 14 cent het laagst is bij de fabrieken hier te lande.

Voor kennisgeving is aangenomen de mededeeling van den voorzitter dat de gewone driemaandelijksche opname der boeken en kas van den gemeente ontvanger heeft plaats gehad en daarbij alles is in orde bevonden.

Thans wordt door den heer Uyttenhooven een schriftelijk voorstel ingediend, ondersteund door den voorzitter, strekkende dat de raad terug kome op zijn besluit, om bij adres aan de regering te verzoeken dat de zaak der inkwartiering bij de wet geregeld worde.

Hij verklaart het te bejammeren ter vorige zitting niet te zijn tegenwoordig geweest, toen de verordening op de inkwartiering is verworpen. Hij moet dat besluit eerbiedigen doch acht de later gevôteerde inzending van een adres tot wettelijke regeling volkomen overbodig, daar hij in het breede betoogt dat bij de regering de overtuiging bestaat, gestaafd door arresten van den hoogen raad, dat de wetten op de inkwartiering nog wel degelijk van kracht zijn. Alleen om de straffen te verminderen wilde hij eene plaatselijke verordening in het leven roepen.

De heeren Ruysch en van Uye Pieterse wederleggen in het breede die argumenten; zij gelooven dat bij den twijfelachtigen toestand der wetgeving op dit stuk eene goede regeling zeer gewenscht is, en meenen alzoo geen reden te hebben om terug te komen op het eenmaal genomen besluit. Ten slotte wordt het voorstel van den heer Uyttenhooven verworpen met 8 tegen 4 stemmen. Vóór stemden de heeren Uyttenhooven, J. P. Smith, Winkelman en de voorzitter.

Alsnu wijst de voorzitter als leden der commissie om zoodanig adres te ontwerpen aan de heeren van Uye Pieterse, Ruysch en van der Hijden.

De openbare zitting gaat hierop over in eene met geslotene deuren.

Gemeenteraad van Zierikzee.

Zitting van 24 junij 1861.

Voorzitter de heer Cau, secretaris de heer Ermerins.

Afwezig de heeren Mulock Houwer en Ochtman, de laatste buiten de gemeente.

De notulen van de zitting van 15 dezer zijn na voorlezing goedgekeurd.

Aan de orde is de voorgedragen wijziging in de verordening omtrent de plaatselijke belasting op steenkolen.

De voorzitter zegt dat daaromtrent is ingekomen een adres van den handelaar de Kater; bij voorlezing blijkt dat deze persisteert bij zijn vroeger aan een lid van het dagelijksch bestuur te kennen gegeven gevoelen, dat hij de voorgedragen termijns verlenging wenschelijk acht, doch zoo de raad dit niet mogt goedkeuren, hij gelooft dat de verleening van entrepôt de bezwaren voldoende zoude kunnen opheffen; 2. eene uitgebreide memorie van den heer de Crane, waarin deze nader zijn voorstel formuleert om de gemeente-belasting geheel op den zelfden voet als die van het rijk te heffen; tot aanprijzing daarvan laat hij gelden, dat bij eene verbruiksbelasting het verkieslijk is om den handelaar de geheele vrije beschikking over zijn goed te laten zoo lang de bestemming daarvan niet definitief bekend is, waartoe hij aanhaalt de artikelen 267, 237, 247 en 268 der gemeentewet; dat thans verschillende heffingen bestaan: het rijk geeft wel, de gemeente geen entrepôt; voor den rijks accijns zijn de termijnen van krediet gegrond op f 500 tot f 1000 en bij de gemeente op f 400 tot f 800; dat het van belang is den algemeenen handel hier heen te trekken, doch men dit niet doet wanneer men door termijnen van crediet reeds bij voorbaat belasting heft; dat bij entrepôt het niet waar is dat de belasting voor onbepaalden tijd wordt verschoven; dat hij het in de vorige zitting door den voorzitter geopperde gevoelen omtrent art. 268 niet deelt; dat hij ook niet kan instemmen met het advies der kamer van koophandel en evenmin kan toegeven dat bij uitslag uit entrepôt de meetloonen vóór de helft voor de gemeente zouden komen, daar dit is eene tweede verificatie waarvan de kosten ten laste van den handelaar komen en dat hij niet twijfelt of men zoude op een nader advies van den minister hieromtrent eene gunstige dispositie bekomen, zoo als ook restitutie van te veel betaalde meetloonen toegestaan is, bij resolutie van 16 november 1858; ten slotte gelooft hij dat bij aanneming van zijn voorstel de artt. 41 en 42 niet meer verwrongen zullen behoeven te worden.

De voorzitter zegt dat burgemeester en wethouders de voordragt in nadere overweging hebben genomen en na gezet onderzoek geene termen gevonden hebben om daarin verandering te brengen, omdat zij vermeenen dat deze is in het belang èn van de handelaars èn van de gemeente. Hij stelt voor het voorstel van den heer de Crane als een amendement te beschouwen, ten einde het na te kunnen behandelen. Na eenige discussie van hem en den heer Fokker hierover met den heer van der Lek de Clercq, wordt het voorstel van den heer de Crane door de heeren van der Lek de Clercq en de Jonge ondersteund, zoo dat het in behandeling kan komen.

De heer Fokker zal thans over de zaak zelf niet spreken. Hij acht de gronden in de vorige zitting genoegzaam uiteen gezet; hij erkent echter daarin eene onjuistheid gezegd te hebben over den uitslag uit het entrepôt, en geeft den heer de Crane toe dat dit als tweede verificatie voor den handelaar komt; hij deelt echter het vertrouwen niet, dat het rijk ook zoo gemakkelijk voor het overige zal zijn, en meent dat men van de zijde der rijks-administratie juist zoo hoogen prijs stelt op het verleenen van entrepôt door de gemeente, om een gedeelte dier meetloonen op haar over te brengen.

De heer de Crane tracht de bezwaren nader op te heffen. Volgens zijne informatien zijn ten vorigen jare nog geen f 800 aan meetloonen betaald, zijnde het overige door de handelaars betaald; maar hij meent dat, mogt het rijk hierin niet zoo welwillend zijn, men van gemeentewege het convenu zoude kunnen opzeggen en alsdan van de invoerders overlegging der rijksdocumenten en toezigt (zonder meting) door een ambtenaar bij de lossing zou kunnen vorderen.

De voorzitter zegt te moeten opmerken, dat spreker te veel over het hoofd ziet; dat thans reeds de gemeente betaalt voor al de kolen die bij de handelaars in de pakhuizen gaan, onverschillig of daarvan later een gedeelte wordt uitgevoerd of op vrijdom afgeleverd; dat de gemeente in 1860 voor hare helft f 170 heeft betaald, hetgeen, ware alleen voor het in de gemeente geconsumeerde betaald, nog geen f 100 zoude bedragen hebben. Uit die som meent hij ook, hoewel hij de bron waaruit het geput is niet kan beoordeelen, de opgave van f 800 te moeten betwijfelen, vooral omdat de gemeente niets van het als direct uitgevoerd beschouwde van den heer van Ysselsteijn heeft betaald; hij toont aan dat dit jaar in de meting van die kolen eene belangrijke wijziging is gekomen, zoo dat ook deze som voor het rijk veel hooger zal komen, hetgeen men eerst later zal kunnen beoordeelen. Hij deelt de opinie van den heer Fokker omtrent de al dan niet te verwachten welwillendheid der administratie. Zegt men, volgens het denkbeeld van den heer de Crane, het convenu op, dan zal men hetgeen men aan meetloonen wint, aan meerdere ambtenaren moeten betalen, daar het personeel alsdan onvoldoende wordt, en zouden ook de kosten ter verzekering eener belasting van f 4500 zoo stijgen, dat men welligt tot eene geheele afschaffing zoude moeten komen. Hij vermeent dat de overlegging der rijks documenten dan ook niet zoo gemakkelijk te verkrijgen zou zijn.

De heer de Crane zegt de opgave der meetloonen te hebben van de meters.

De heer de Jonge zegt in de vorige zitting voor het uitstel gestemd te hebben ten einde de leden van den raad zich meer op de hoogte der zaak zouden kunnen stellen en hij dit ook voor zich zelf heeft gedaan, ten einde overtuigd te zijn of het voorstel van burgemeester en wethouders prejudicieerde het belang des handelaars; dat dit natuurlijk het beste bij de belanghebbenden te vernemen was; dat hij die heeft gehoord en dat, daar gelaten het adres thans door de Kater ingediend, een handelaar hem bepaald heeft te kennen gegeven dat de verlenging van termijnen aan hunne behoefte voldeed en ook het entrepôt de bestaande handelaren niet zoo zeer zoude helpen, daar die handel toch altijd beheerscht wordt door het kapitaal waarmede het gedreven wordt, zoo dat de grootere langdurige uitschotten van vracht enz: dit zouden verhinderen. Terwijl bovendien de aanvoeren meest ook met het oog op de consumtie geschieden. Hij heeft nog de overtuiging dat de voordragt is in het financiëel belang der handelaren in overeenkomst met volkomen handelsvrijheid. In de vorige zitting heeft de heer de Crane gezegd, dat de gemeenten overal elders entrepôt verleenen; hij wil dit nu niet tegenspreken, doch daar de belasting eene plaatselijke is en dus moet gegrond zijn op de locale behoeften, vindt hij geen reden om hier, waar geene behoefte aan entrepôt bestaat, dit toe te staan omdat eene andere plaats het doet. Hij kan den strijd met art. 268 niet inzien, daar de betaling in niets de vrije beschikking belemmert.

De heer de Crane treedt in een uitvoerig betoog ter verdediging van het entrepôtstelsel, inzonderheid voor den groothandel.

De heer de Jonge zou in het gestelde buitengewone geval geen bezwaar zien om art. 41 toe te passen, al lagen de kolen hier 3 jaar; immers wat in het eene geval lang kan genoemd worden, kan door de omstandigheden ook kort worden geheeten. Maar men moet verordeningen maken voor bestaande toestanden en niet voor een handel die er welligt over 50 jaar zal zijn.

De voorzitter herinnert zich niet gezegd te hebben, dat kolen, door den heer van Ysselstein aan handelaars uitgeslagen, dadelijk veraccijnsd werden; wel dat die heer geen credietrekening heeft en dat, zoo hij eene enkele maal direct voor consumtie uitslaat, de regten dadelijk worden voldaan. Hij acht door de tegenwoordige toepassing van art. 41, doordien bekend is hoe veel kolen hier zijn en voor den eventueel verschuldigden accijns borg is gesteld, de regten genoegzaam verzekerd. Hij begrijpt niet hoe de heer van Ysselstein vrijer zou kunnen handelen dan hij thans doet. Dat de kleinhandelaars de door den heer de Crane aangegeven wijze, om door tusschenpersonen fictieve doorvoer opslagen daar te stellen, zouden volgen, kan hij niet aannemen; maar die zoude ook kunnen belemmerd worden, daar zoodanige handelwijze het karakter van doorvoerhandel zou missen, en van den heer van Ysselstein zullen de handelaars op den duur niet inslaan, omdat daar dubbele kosten op vallen. De heer de Crane ziet voorbij het onderscheid tusschen den engen kring der gemeente en den wijden van het rijk. Bij uitslag uit een entrepôt is het rijk altijd verzekerd dat de termijnen over 3 maanden ontvangen worden; de gemeente niet, daar een gedeelte weder wordt uitgevoerd en daarvoor afschrijving verleend. Bij de thans voorgestelde wijze zal de handelaar zijn eersten termijn door afschrijving kunnen dekken; in den regel zal het grootste gedeelte van den accijns reeds door hem ontvangen zijn vóór hij die betalen moet; want de kolen die in julij worden ingeslagen, worden eerst in april betaald. Door de meerdere meetloonen zou het entrepôtstelsel de afschaffing der belasting na zich slepen.

De heer van der Lek de Clercq heeft het uitstel der zaak vroeger gevraagd, omdat de wijze waarop art. 41 werd toegepast hem toen niet duidelijk was; het komt hem voor dat niet ontkend kan worden dat dit artikel eenigzins gewrongen wordt; op zich zelf keurt hij het echter, om de bespaaring der meetloonen niet af; hij vraagt slechts eene bepaalde explicatie van burgemeester en wethouders, of er gevaar bestaat dat de handelaren door tusschenpersonen fictieve opslagen maken en, om den schijn van alle begunstiging voor den heer van Ysselstein te weren, burgemeester en wethouders aan elk die zulks op gelijken voet verlangt, gelijke toepassing van art. 41 zal geven?

De heer Fokker zegt dat ieder die op gelijken voet handelt de zelfde toepassing kan krijgen; dat het echter nog nimmer gevraagd is en dus de handel er ook nog nimmer aanmerking op gemaakt heeft.

De voorzitter geeft, namens burgemeester en wethouders, de verklaring dat ieder die in de zelfde omstandigheden als de heer van Ysselstein verkeert, wiens handel alzoo het werkelijk karakter van doorvoerhandel heeft, de zelfde toepassing zal erlangen; voerde men hier kolen aan, zoogenaamd om door te voeren, maar om die in den winter in eens aan een handelaar over te doen, dan zou dit natuurlijk niet als doorvoer te beschouwen zijn.

De heer Fokker en de voorzitter wijzen den heer de Crane ook nog op art. 269 der gemeentewet, waardoor de onkosten van het entrepôt sluit- en ontsluitgelden, en bij afschaffing der rijksaccijns ook de meetloonen der 2e verificatie ten laste der gemeente zouden komen. Hierop antwoordt de heer de Crane, dat hij daarom zou voorstellen alleen entrepôt voor die artikelen waar het rijk het voor geeft. Hij geeft in overweging aan den minister bij adres te verzoeken om vrijstelling van meetloonen voor hetgeen in entrepôt wordt aangeslagen.

Dit voorstel wordt bestreden door den heer Fokker, die aantoont dat door het tijdverlies der correspondentie de handel van de voordeelen zal verstoken zijn die de aanneming van één der beide voorstellen kan geven.

De heer de Jonge moet den heer de Crane opmerken, dat het dezen bevreemd heeft dat hij tegen het alleen handelsvrijheid gevende entrepôtstelsel sprak; dat hij, wanneer hij eenigzins de overtuiging had bekomen dat de voordragt van burgemeester en wethouders inbreuk maakte op de handelsvrijheid, niet zoude aarzelen op zijn gevoelen terug te komen; daar hij die overtuiging niet heeft, zal hij tegen het voorstel van den heer de Crane stemmen.

De voorzitter zegt, namens burgemeester en wethouders, dat deze in overweging zullen nemen, en wanneer daartoe geschikte gelegenheid is, ook officieus zullen informeren of de inwilliging eener vraag omtrent de meetloonen, als de heer de Crane bedoelt, te wachten zij.

Het voorstel van den heer de Crane wordt alsnu verworpen met 10 tegen ééne stem.

De heer Landsknegt verlaat de vergadering.

Het voorstel van burgemeester en wethouders wordt, bij absentie van den heer de Crane, aangenomen met algemeene stemmen.

De voorzitter doet voorlezen een aan den raad gerigt adres van 3 ingezetenen, wonende op de Schuithaven, zich beklagende dat zij schade lijden in hunne neringen des donderdags doordien de vrachtwagens op dat plein voor hunne huizen lossen en laden. Aangezien de zorg voor de veiligheid der straten bij art. 179 litt. h der gemeentewet aan burgemeester en wethouders opgedragen is, wordt dit rekwest aan dat collegie gerenvoyeerd.

Op voorstel van burgemeester en wethouders wordt aan de meestoof De wereld drie ellen gronds in erfpacht gegeven ad f 1 tot het bouwen van een schoorsteen en tot weder opzeggens toe vergund eene afblazingsbuis in de haven te brengen.

De rekening der commissie voor de bouwvallen wordt gesteld in handen van de heeren Fokker, Keller en Goemans.

Door den heer Fokker wordt rapport uitgebragt over, en wordt door den raad goedgekeurd de rekening van het roomsch katholiek armbestuur, in ontvang f 4149,95, uitgaaf f 4140,50, goed slot f 9,45.

De zelfde rapporteert op, en wordt voorloopig vastgesteld de rekening der dienstdoende schutterij, ontvang f 744,45, uitgaaf f 748,95, kwaad slot f 4,50, veroorzaakt door minder ontvangst dan geraamd was van boeten en kleiner goed slot van vorige jaren; zij zal ter goedkeuring aan gedeputeerde staten worden gezonden.

Hierna is de vergadering gesloten.

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.